

**T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERS KİTABINDA “TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK”
ÜNİTESİ İŞLENİRKEN MEZARLIK VE ŞEHİTLİK ZİYARETLERİNİN TARİH
BİLGİSİ VE BİLİNCİNİN OLUŞUMUNDA VE ÖĞRENCİNİN AKADEMİK
BAŞARISINDAKİ ETKİSİ
(AKHİSAR ÖRNEĞİ)**

MUSTAFA ALPER ÇETİN

**MANİSA
2013**

**T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERS KİTABINDA “TÜRK TARİHİNDE
YOLCULUK” ÜNİTESİ İŞLENİRKEN MEZARLIK VE ŞEHİTLİK
ZİYARETLERİNİN TARİH BİLGİSİ VE BİLİNCİNİN OLUŞUMUNDA VE
ÖĞRENCİNİN AKADEMİK BAŞARISINDAKİ ETKİSİ
(AKHİSAR ÖRNEĞİ)**

MUSTAFA ALPER ÇETİN

**DANIŞMAN
DOÇ. DR. CELAL METİN**

MANİSA

2013

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, İlköğretim 7. Sınıfta Sosyal Bilgiler dersinde “ Türk Tarihinde yolculuk ünitesi işlenirken bu ünitenin mezarlık ve şehitlik ziyaretleri ile ilişkilendirilmesinin tarih bilincinin oluşumuna ve öğrencilerin akademik başarısına etkisini tespit etmektir.

Araştırma 2012-2013 öğretim yılında Manisa İli Akhisar İlçesi'nin Misak-ı Milli Ali Şefik Orta Okulu'nda gerçekleştirilmiştir. Araştırma iki sınıf deney, iki sınıfta kontrol grubu olmak üzere toplam 93 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Uygulama öncesinde ve sonrasında her iki gruba 32 maddeden oluşan tutum ölçeği ve akademik başarı testi uygulanmıştır. Dersler araştırmacı tarafından deney grubunda mezar taşları ve şehitlik fotoğrafları ile ilişkilendirilerek, kontrol grubunda ise geleneksel yöntemlerle işlenmiştir.

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, SPSS 20.0 istatistik paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), iki faktörlü Anova ve Kovaryans Analizleri kullanılmış, anlamlılık düzeyi $p < 0.5$ olarak alınmıştır.

Mezarlık ve şehitliklerle ilişkilendirilerek öğretim yapılan deney grubu ile geleneksel öğretim yapılan kontrol grubunun akademik başarı puanları karşılaştırıldığında deney grubunun lehine anlamlı bir fark bulunmuştur. Mezarlık ve şehitliklerle öğretim yapılan deney grubu ile geleneksel öğretim yapılan kontrol grubunun tutum puanları karşılaştırıldığında son test puanlarında gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi kazanımları incelendiğinde öğrencilere kazandırılması hedeflenen beceriler ve bunlara ilişkin değerler ile araştırmanın örtüştüğüne ulaşılmıştır. İlgili kazanım, beceriler dikkate alındığında öğrencilere kazandırılmak istenen değerler; Türk büyüklerine saygı ve duyarlılık olarak tanımlanmıştır. Gezi sonrası bu değerlerin büyük kısmının öğrenciler tarafından ifade edilmiş olması mezarlıkların ve şehitliklerin Sosyal Bilgiler dersinde kullanılmasının uygun olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler Öğretimi, Mezarlık Ziyareti, Şehitlik Ziyareti, Tutum.

ABSTRACT

The purpose of this research is to determine the influence of correlating the unit “A Trip Through The Turkish History” with visiting cemetery and martyrdom, while teaching this unit in Social Studies lesson at 7th grade at secondary school, on the academic success of students in formation of historical knowledge and consciousness.

This research was done in 2012-2013 academic year in Misak-ı Milli Ali Sefik secondary School in Akhisar-Manisa. It was carried out 90 students-two classes as a experimental group and two classes as a control group. Both groups were applied Attitude Scale consist of 41 items and Academic Achievement Test. The courses were studied by using tombstones and martyrdom photos by researcher with experimental group and control group was taught in a traditional method.

The data, which was obtained as a result of research, was analyzed by SPSS 20.0 Statistical Package Programme. Independent Sample t-test, one way analyses variance (ANOVA), two-factor ANOVA and covariance analyses were used, and it was taken $p < .05$ For analyses of the level of significance.

When the Academic Achievement Test score of the experimental group which was correlated with cemetery and martyrdom, were compared with control group, there was a significant difference in favour of the experimental group. When post-test scores of experimental group which was correlated with cemetery and martyrdom, were compared with control group scores there was not a significant difference in Favour of the experimental group according to the Attitude Test.

When the attainments of 7th grade Social studies are examined, it is realized that the skills which are taught and the values which are related to these attainments coincide with the study. Considering attainments and values, skills which are supposed to be taught, are; sensitivity and respect against the Turkish elders. The majority of students has expressed these values after the sightseeing. This shows that it is proper to use cemetery and martyrdom in Social Studies lesson.

Keywords: Teaching Social Studies, Visit Cemetery, Visit the Martyrdom, Attitude.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde “Türk Tarihinde Yolculuk Ünitesinin” Mezarlık ve Şehitlik Ziyaretleri Etkinliğinin Tarih Bilgisi ve Bilincinin Oluşumuna ve Öğrencinin Akademik Başarısına Etkisi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

21/10/2013
Mustafa Alper Çetin

TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 11.10.2013 tarih ve 26/1 sayılı toplantısında oluşturulan jürimiz tarafından Lisans Üstü öğretim Yönetmeliği'nin 24. Maddesi gereğince Enstitümüz İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Yüksek Lisans Programı öğrencisi Mustafa Alper ÇETİN'in "7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabında Türk Tarihine Yolculuk Ünitesi İşlenirken Mezarlık ve Şehitlik Ziyaretlerinin Tarih Bilgisi ve Bilincinin Oluşumunda ve Öğrencinin Akademik Başarısındaki Etkisi.(Akhisar Örneği)" konulu tezi incelenmiş ve aday 21.10.2013 tarihinde saat 12:00'de jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 30... dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin,

BAŞARILI olduğuna	<input checked="" type="checkbox"/>	<u>OY BİRLİĞİ</u>	<input checked="" type="checkbox"/>
DÜZELTME yapılmasına	* <input type="checkbox"/>	<u>OY ÇOKLUĞU</u>	<input type="checkbox"/>
RED edilmesine	** <input type="checkbox"/>	ile karar verilmiştir.	

* Bu halde adaya 3 ay süre verilir.

** Bu halde adayın kaydı silinir.

BAŞKAN

Doç. Dr. Celal METİN
(Danışman)

ÜYE

Yrd. Doç. Dr. İsmail TAŞLI

ÜYE

Yrd. Doç. Dr. Abdurrahman ILGAN

Evet Hayır

*** Tez, burs, ödül veya Teşvik prog. (Tüba, Fullbright vb.) aday olabilir

Tez, mutlaka basılmalıdır

Tez, mevcut haliyle basılmalıdır

Tez, gözden geçirildikten sonra basılmalıdır.

Tez, basımı gereksizdir.

ÖNSÖZ

Yeni eğitim anlayışında öğrenen kavramıyla anlatılmak istenen, hazır sunulan bilgiyi alan değil; araştıran, keşfeden ve öğrenme sorumluluğunu taşıyan bireydir. Eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, öğrenmeyi öğrenme gibi beceriler, bireylerde bulunması gereken temel beceriler arasında yer almaktadır. Yeni eğitim anlayışı bireyin toplumsal uyumunu sağlama, eleştirel düşünme ve empati becerisini kazandırmaya yönelik amaçları içerisinde barındırır.

Yeni Sosyal Bilgiler eğitiminde ise eğitimin bu amaçlarının yanında öğrencilerin dersin her safhasına aktif katılımı, yakından uzağa ilkesinin uygulanmasıyla bireyin öncelikle yaşadığı çevreyi tanınması, dile getirilmektedir. Eğitimde hedeflenen amaçlara ulaşmak ve öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamak için çeşitli öğretim yöntemleri kullanılmaktadır. Kullanılan öğretim yöntemlerinden biri de gezi gözlem ve incelemedir. Sosyal Bilgiler eğitiminde çok önemli bir yeri olan gezi gözlem ve inceleme yönteminin kullanılması, konuların öğrenciler tarafından rahatlıkla kavranmasını sağlamaktadır. Öğrenciler yeni eğitim anlayışının gerektirdiği becerileri kazanarak eğitim amaçlarına ulaşabilmekteiler.

İlköğretimde, gezi gözlem ve inceleme yöntemi sırasında öğrenciler birden çok etkinlik içine girerler. Olay ve nesnelere gören, inceleyen, araştıran, gözlemleyen öğrenciler daha kolay öğrenirler ve kalıcı öğrenmeler gerçekleştirilir.

Araştırmama yön veren ve sabırla çalışmalarına yardımcı olan danışman hocam sayın Doç. Dr. Celal METİN' e, verilerin analiz edilmesinde büyük destek veren Sayın Yrd. Doç. Dr. Abdurrahman İLĞAN' a, mezarlıklar ve şehitlikler konusunun Sosyal Bilgiler dersinde kullanılabilceğini çalışmalarıyla ortaya koyup önümü açan sayın Doç. Dr. Bahri ATA'ya, çalışmalarında destek veren Sayın Mustafa KUZUCUK' a, teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca, beni her zaman olduğu gibi bu araştırma boyunca da destekleyen sevgili ailem, eşime teşekkürü bir borç bilirim. Ülke savunması uğruna canlarını veren şehitlerimizi ve atalarımızı saygıyla anar, çalışmalarımızın onların onuruna yakışır olmasını dilerim.

Mustafa Alper ÇETİN
Manisa-2013

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	ii
ABSTRACT	iii
YEMİN METNİ.....	iv
TUTANAK	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR LİSTESİ	xi

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Cümlesi	2
1.2. Hipotezler.....	2
1.3. Araştırmanın Amacı	2
1.4. Araştırmanın Önemi	3
1.5. Araştırmanın Varsayımları.....	4
1.6. Sınırlılıklar	4
1.7. Tanımlar	5

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Türkiye’de Sosyal Bilgiler Öğretimi	6
2.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler	8
2.2.1. Sunuş Yöntemi	9
2.2.2. Soru Cevap Yöntemi.....	10
2.2.3. Tartışma Yöntemi	10
2.2.4. İşbirlikli Öğrenme Yöntemi	10
2.2.5. Örnek Olay İncelemesi Yöntemi	11
2.2.6. Problem Çözme Yöntemi.....	11
2.2.7. Proje Tabanlı Öğrenme Yöntemi.....	12
2.2.8. Bireysel Çalışma Yöntemi	12

2.2.9. Rol Oynama Yöntemi	12
2.2.10. Yazdırma Yöntemi	13
2.2.11. Deney Yöntemi	13
2.2.12. Ders Gezisi Yöntemi	13
2.3. Tarih ve Tarih Bilinci Kavramı.....	15
2.4. Şehitliklerin ve Mezarlıkların Tarih ve Tarih Bilinci Açısından Önemi.....	16
2.5. Sosyal Bilgiler Dersinde Mezarlık ve Şehitliklerin Kullanımı ve Önemi	17
2.6. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Alan Gezileri.....	17
2.6.1. Sosyal Bilgiler Programı ve Geziler	18
2.6.2. Sosyal Etkinlik Yönetmeliği ve Gezi Prosedürü.....	18
2.7. İlgili Araştırmalar	19
2.7.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar	19
2.7.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	20

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli	23
3.2. Çalışma Grubu	25
3.3. Veri Toplama Araçları.....	26
3.3.1. Sosyal Bilgiler Başarı Testi.....	26
3.3.2. Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği.....	27
3.4. Verilerin Toplanması.....	28
3.5. Verilerin Analizi.....	28

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

4.1. 1. Hipoteze İlişkin Bulgular.....	30
4.2. 2. Hipoteze İlişkin Bulgular	31
4.3. 3. Hipoteze İlişkin Bulgular	31
4.4. 4. Hipoteze İlişkin Bulgular	33

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç	36
5.2. Öneriler	37

KAYNAKÇA..... 39

EKLER..... 43

Ek 1: Türk Tarihinde Yolculuk Ünitesi Başarı Testi	44
Ek 2: Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeği	52
Ek 3: Yeni Mezarlık Garnizon Şehitliği Gezi Fotoğrafları	54
Ek:4 Reşat Bey Mezarlığı Gezi Fotoğrafları	56
Ek:5 Su Yolu Mezarlığı Gezi Fotoğrafları.....	58
Ek 6: Müze Gezisi Fotoğrafları	60
Ek 7: Uygulanabilecek Çalışma Kağıtları	62
Ek 8: İstiklal Madalyalı Akhisarlı Kuvay-i Milliyeciler Listesi.....	71
Ek 9: Türk Tarihinde Yolculuk Ünitesi Kazanımları.....	73
Ek 10: İzinler.....	74
Ek 11: Özgeçmiş.....	83

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Desen	24
Tablo 2. Araştırmanın Deneysel Deseni	25
Tablo 3. Deney ve Kontrol Grupları Sosyal Bilgiler Başarı Testi Ön Test Sonuçlarının Karşılaştırılması.....	30
Tablo 4. Deney ve Kontrol Gruplarının Sosyal Bilgiler Başarı Testi Öntest- Sontest Karışık Desenler Analizi Betimsel İstatistik Tablosu	31
Tablo 5. Öğrencilerin SBBT Öntest-Sontest Puanlarının Anova Sonuçları	32
Tablo 6. Deney ve Kontrol Grupları Öntest Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması.....	33
Tablo 7. Deney ve Kontrol Gruplarının SBTÖ Sontest Puanlarının Betimsel İstatistikleri	34
Tablo 8. Öğrencilerin SBTÖ Öntest-Sontest Puanlarının Kovaryans Sonuçları.....	35

KISALTMALAR LİSTESİ

F	:	F Değeri
f	:	Frekans
KO	:	Kareler Ortalaması
KT	:	Kareler Toplamı
N	:	Örneklemdaki Eleman Sayısı
p	:	Anlamlılık Değeri
SBBT	:	Sosyal Bilgiler Başarı Testi
SBTÖ	:	Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği
SPSS	:	Statistical Package For Social Sciences
Ss	:	Standart Sapma
Sd	:	Serbestlik Derecesi
t	:	t Değeri
\bar{X}	:	Aritmetik Ortalama

BÖLÜM I

GİRİŞ

Hayatın her alanında ve her zaman gerçekleşen bir süreç olan eğitim, sadece okullar ile sınırlı olmayıp okul dışı kurumlarda da devam eden bir etkinlik olarak görülebilir. Okullar gibi kütüphaneler, tarihi mekanlar, şehitlikler, müzeler çeşitli kurum ve kuruluşlar da eğitim sürecinin önemli bir parçası haline gelebilir (<http://ttkb.meb.gov.tr>, 29 Mart 2013).

Eğitim sistemleri hizmet ettikleri toplumların, bireyelerine çağın gerektirdiği beceri ve tutumları kazandırmak durumundadır. Bu yüzden eğitim sistemleri, yaşanan çağı ve yenilikleri takip ederek, gerek öğretim programlarına gerekse öğrenme öğretme ortamlarına, bu yenilik ve değişiklikleri yansıtarak, bireyleri geleceğe donanımlı olarak hazırlamalıdır. İşte tam da bu noktada, bireylerin ihtiyaçları ile toplumun beklentileri arasındaki dengeyi bireylere kazandırılacak bilgi, tutum, değer ve beceriler ile Sosyal Bilgiler sağlayabilir.

Sosyal Bilgiler programı, öğrenci merkezli bir eğitim anlayışını benimsemektedir. Öğretmenlere bu program çerçevesinde düşen görev, liderlik rolü üstlenmeleridir. Sürekli sınıf içerisinde olan öğrenci, gezi ve ziyaretler sayesinde yeni yerler keşfedecek, ilgi alanları daha rahat meydana çıkacak ve hepsinden önemlisi zaman-mekan kavramlarını algılama becerisi gelişecektir.

Şehitlik ve mezarlık gezileri öğrencilerin geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurabilmelerine; zaman ve kronolojiyi algılamalarına, kültürel varlıkları, tarihi eserleri anlamalarına ve korumalarına, millet ve vatan sevgisini hissetmelerine, geçmişten günümüze taşıdığımız inanç ve değerleri keşfetmelerine, yaşadığı coğrafyayı daha iyi anlayıp tahlil edip anlamalarına olanak sağlayacaktır (Kulu, 2009).

Bu araştırmada ilköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler öğretiminde mezarlık ve şehitlik ziyaretleri etkinliklerini, öğrencilerin başarıları ve derse yönelik tutumları üzerindeki etkileri incelenmektedir.

1.1. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın problem cümlesi; “ilköğretim 7. sınıf Sosyal Bilgiler öğretiminde “Türk Tarihinde Yolculuk” ünitesinin mezarlık ve şehitlik ziyaretleri etkinliklerinin öğrencilerin akademik başarıları ve derse olan tutumları üzerinde etkisi var mıdır?” olarak belirlenmiştir.

1.2. Hipotezler

Hipotez₁: Deney ve kontrol grubu öğrencilerin ön test, Sosyal Bilgiler akademik başarı testi puanları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Hipotez₂: Mezarlık ve şehitlik ziyaretleri etkinliklerine katılan deney grubunun son test Sosyal Bilgiler dersi başarı testi puanı kontrol grubundan anlamlı düzeyde yüksektir.

Hipotez₃: Deney ve kontrol grubu öğrencilerin ön test, Sosyal Bilgiler dersi tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Hipotez₄: Mezarlık ve şehitlik ziyaretleri etkinliklerine katılan deney grubunun son test Sosyal Bilgiler dersi “Türk Tarihinde Yolculuk” ünitesinin tutum puanı kontrol grubundan anlamlı düzeyde yüksektir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, mezarlık ve şehitlik ziyaretlerinin 7. sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersindeki akademik başarıları ve derse olan tutumları üzerindeki etkisini belirlemektir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Sosyal bilgiler, “bireyin toplumsal var oluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimleri ve vatandaşlık bilgisi konularını yansıtan; öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren; insanın sosyal ve fiziki çevresiyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği; toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir” (Milli Eğitim Bakanlığı, (MEB), 2005: 46).

Bu tanımda yer alan “sosyal ve fiziki çevre” araştırmamıza temel oluşturan mezarlık ve şehitliklerle ilişkilendirilebilir. Nasıl ki öğrenmede en etkili yöntem yaparak yaşayarak öğrenme ise öğrencilerin ders kitaplarında gördüğü mekânlar ve yaşanılan zaman da bu tür geziler yoluyla soyut halden somut hale gelebilir. Yine aynı tanımda dikkat çeken “geçmiş, bugün ve gelecek” kavramları da öğrencilerin tarih bilgisi ve bilincinin oluşumunda Sosyal Bilgiler Dersi'nin temel öğelerinden değerlerin öğrencilere hissettirilmesinde işe koşulabilir.

Ölüm ve mezarlıklar genelde korkulan, ürkülen ve isminin duyulması pek istenmeyen kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Öyle ki günümüzde medya ve basın aracılığıyla ölümsüzlük formülü, uzun yaşamın sırları ve vücudunu dondurarak saklama gibi gerçekten uzak haberlerle zihinlere sanki hiç ölmeyecekmiş mesajı kazınmaya çalışılmaktadır. Yine bu doğrultuda mezarlıklar gözden uzak, تنها ve şehir yerleşkelerinin çok uzağında kendine yer bulabilmiştir. Oysaki senelerce ölümü bir an olsun aklından çıkarmamak için atalarımız mezarlıklarla aynı yerde yaşamlarını sürdürmüşlerdir.

Bireyler açısından mezarlar ve şehitlikler; birey ve aile tarihi, yaşanılan şehir ve coğrafya, yerel ve ulusal adetler, gelenekler, görenekler, sanat anlayışı ve merasimler hakkında çok önemli bilgiler içerir. Toplumsal ve ulusal ölçekte ise ulusal tarih, vatan, kültür, din, görenek, sanat ve ulusal kimlik kavramları bakımından yine çok önemlidir (Kulu, 2009).

Araştırma sonuçları Sosyal Bilgiler öğretmenlerine mezarlıklar ve şehitliklerin öğrencilerin derse karşı olan tutumunu ve başarısını nasıl etkilediğini ve onların istenirse meraklı bir araştırmacıya dönüşebileceğine dair bilimsel veriler sunacaktır.

Konu ile ilgili literatür incelendiğinde çok sınırlı sayıda araştırmanın yapıldığı, konu ile ilgili yeni araştırmalara ihtiyaç duyulduğu gözlenmiştir. Bu araştırmanın hem konunun aydınlatılmasına, hem de ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

- Bilgi toplama aracı olarak hazırlanan akademik başarı testi ve tutum ölçeği, verileri elde etmek için yeterlidir.
- Öğrencilerin tutum ölçeğindeki soruları samimi ve dürüst şekilde cevapladıkları düşünülmektedir.
- Araştırmanın alan gezileri istenildiği gibi sorunsuz gerçekleştirilmiş, dönütler de araştırmacı tarafından uygun biçimde elde edilmiştir.
- Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistikî yöntemler doğru ve yeterlidir.

1.6. Sınırlılıklar

Araştırma ile ilgili, sınırlamalar şöyle sıralanmaktadır:

- Araştırma Manisa'nın Akhisar ilçesinde bulunan Misak-ı Milli Ali Şefik Orta Okulu 7/C, 7/D, 7/F ve 7/H sınıfı öğrencileri ile,
- Araştırma, ilköğretim 7.sınıf Sosyal Bilgiler dersi, 'Türk Tarihinde Yolculuk' ünitesi kazanımları ile,
- Araştırmada kullanılan veri toplama araçları ile,
- Araştırmanın uygulama aşaması 2012-2013 eğitim-öğretim yılı ile,
- Araştırmacının ulaştığı kaynaklarla ve kişisel yorumlarla sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

İlköğretim: Kadın erkek bütün Türklerin, milli gayelere uygun bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir (Kocaoluk, 2003: 41).

Sosyal Bilgiler: Bireyin toplumsal varoluşunu gerçekleştirebilmesine yardımcı olması amacıyla; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, psikoloji, antropoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimlerin ve vatandaşlık konusu bilgilerini yansıtan öğrenme alanlarının bir ünite ya da tema altında birleştirilmesini içeren, insanın sosyal ve fiziki çevreyle etkileşiminin geçmiş, bugün ve gelecek bağlamında incelendiği toplu öğretim anlayışından hareketle oluşturulmuş bir ilköğretim dersidir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2004).

Mezarlık: Mezarların bulunduğu yer, kabristan, gömütlük, sinlik, mezaristan (Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, 2005).

Şehitlik: Şehitlerin gömüldüğü mezarlık (Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük, 2005).

Öğretim Yöntemi: Öğretimde amaçlara ulaşabilmek için, uygulanacak tekniklerin, işlenecek konunun, araç-gereç ve kaynakların bir bütünlük oluşturacak biçimde örgütlenerek hizmete sunulmasında izlenecek bir öğretme yoludur.

Gezi: Gezi, öğrencilerin yakın çevrelerini tanımaları, okuldaki kazandıkları bilgiler ile gerçek yaşam arasında ilişki kurmaları, bilgileri asıl kaynağından elde etmeleri amacıyla kullanılan bir öğretim yöntemidir (Erden, 1998: 164).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde Sosyal Bilgiler dersinde mezarlık ve şehitlik ziyaretlerinin kullanımı ile ilgili literatür taramasına ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Türkiye’de Sosyal Bilgiler Öğretimi

Sosyal Bilgileri tanımlamak herhangi bir disiplini tanımlamaktan daha zordur, çünkü Sosyal Bilgiler disiplinler arası ve çok disiplinli bir alandır (Doğanay, 2002: 16).

Sosyal Bilgiler kavramı ilk kez Amerika Birleşik Devletleri’nde, 1892 yılında toplanan Milli Eğitim Konseyi tarafından ele alınmıştır. Bu konsey milli toplum anlayışını oluşturmak üzere Sosyal Bilgiler dersini düzenlemiştir. Sosyal Bilgiler dersinin programı; Tarih, Coğrafya ve Yurttaşlık bilgisi derslerinden oluşturulmuş ve toplumun gereksinimi göz önüne alınarak içerik yeniden yapılandırılmıştır. Bu kavramın kabulü ise ilk kez yine ABD’de 1916 yılında Milli Eğitim Derneği’nin ‘Orta Dereceli Okulu Teşkilatlandırma Komisyonu Sosyal Bilgiler Komitesi’ tarafından gerçekleştirilmiştir. Komite bu kavramı; konusu doğrudan insan toplumunun teşkilatına girmesi toplumsal birliklerin bir parçası olması dolayısıyla insana dair bilgiler, ‘Sosyal Bilgilerdir’ şeklinde tanımlamıştır (Dönmez, 2003: 34).

Sosyal Bilgiler öğretiminin ne zaman ve nerede başladığı kesin olarak bilinmemektedir. Yalnız ‘insanoğlu var olduğu andan itibaren hem fen hem de sosyal bilimler eğitimine başlamıştır’ denilebilir. Çünkü insan doğal bir ortamda doğar, yaşar ve ölür. Bu süreç içinde ona toplumun temel yasalarına aykırı davranmadan temel ihtiyaçlarını karşılama ve insanlığın gereği olan becerileri kazandırmak gereklidir. Eğer kazandırılmazsa insan hayatını devam ettiremez. İnsan yaşamak için hem doğanın hem de toplumun bazı ilkelerini öğrenmek zorundadır (Sönmez, 1999: 21).

Birey karmaşık toplumsal kuralları ve gündelik hayatın şartlarını uygun bir içerikle ancak Sosyal Bilgiler dersinde kazanabilir. Türkiye’de Sosyal Bilgiler dersi ile esas olarak etkin ve üretken vatandaşlar yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi ile toplumsal kişilik kazanarak ödev ve sorumluluklarını bilen iyi bir yurttaş olarak toplumsallaşması amaçlanmaktadır (Çelebi, 2006:7).

Türkiye’de Sosyal Bilgiler Yüksek Öğretim Kurumu tarafından 1996 yılındaki bir çalışmada şöyle tanımlanmıştır: “Hayat bilgisi, sosyal bilgiler, vatandaşlık eğitim programı, Türk demokratik toplumundaki sorumluluk sahibi vatandaşların görevlerine uygun amaçlar üreten, içeriğini tarih, coğrafya ve vatandaşlık bilgisi konularını ilişkilendirerek oluşturan ve yaşam boyu sürecek vatandaşlık becerilerini sunan bir eğitim programıdır “(s.6).

Bir başka tanımlamada şudur: “Çağdaş bilime ve insan haklarına dayalı, özgürlükçü, demokrat, laik ve ulusak kültür birikiminden kaynaklanarak evrensele ulaşan eğitim ve öğretim uygulamalarında Sosyal Bilgiler öğretimi önemli ve belirleyici bir rol oynamaktadır. Özellikle öğrencilere asgari genel kültür vererek onlara kişi toplum sorunlarını tanıtmaya ve bu sorunlara çözüm yolları arama, yurdun ekonomik, toplumsal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunma gücü kazandırmayı amaçlayan Sosyal Bilgiler dersinin işlevleri yaşamsal önem taşımaktadır” (TED, 1987: 2).

Sönmez’e (1999) göre 1998 yılından itibaren Türkiye’de uygulanan Sosyal Bilgiler programının esas yapısı 1968 yılında hazırlanmış, 1990, 1993 ve 1998 yıllarında yapılan küçük çaplı değişikliklerle kullanıma gelmiştir. Bu program incelendiğinde hedef davranışlarında esaslı değişiklikler yapılmasının zorunlu olduğu görülecektir. Programdaki hedef davranışlar, ilköğretimdeki öğrencilerin bilişsel gelişimlerine göre oldukça yüksektir. Bu çağdaki çocukların bu tür özelliklerle donatılması, onların zihinsel, duyuşsal ve devinişsel hazır bulunuşluk düzeyine uygun değildir. Hızlı bir şekilde ilerleyen bilim ve teknolojiye uyum sağlamak amacıyla toplumlar eğitim sistemlerinde de kaçınılmaz değişikliklere gitmiştir. Ülkemizde de çağın gereklerine uygun tutum, davranış, bilgi ve bilinç oluşturma düşüncesi ve uygulanan programın eksikleri nedeniyle 2005 yılında ilköğretim programlarında reform sayılacak değişikliklere gidilmiştir.

Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı’nca 2004-2005 yılında pilot okullarda uygulamaya konan programlardan birisi de Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’dır. MEB 12.07.2004 tarih ve 2563 sayılı Tebliğler Dergisi kararınca, Türkiye genelinde 9 ilde belirlenen 120 pilot okulda, 2004-2005 eğitim-öğretim yılında deneme uygulaması yapılarak, 2005-2006 eğitim-öğretim yılında tüm ilköğretim okullarında uygulamaya konulmuştur (MEB, 2004: 20).

2004 yılında hazırlanan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı (SBDÖP) birçok açıdan önceki programlardan farklılık göstermektedir. Bu program etkinlik merkezli, sarmal yapıda ve yapılandırmacılık anlayışını temel alarak hazırlanmıştır. Bu yaklaşımla Sosyal Bilgiler açısından bilgi ve beceriyi dengeleyen, öğrencilerin kendi yaşantılarını ve bireysel farklılıklarını dikkate alarak çevreyle etkileşime olanak sağlayan yeni bir anlayış yaşama geçirilmeye çalışılmıştır (MEB, 2005: 44).

İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı dördüncü, beşinci, altıncı ve yedinci sınıflarda haftada üçer ders saati olmak üzere her sınıf için 36 haftada, toplam 108 saatlik bir süre öngörülerek hazırlanmıştır. Programın içeriğine baktığımızda Sosyal Bilgiler dersiyle öğrenciler yakın çevresinden başlayarak uzak çevresindeki tarihi eser, kalıntı ve abidelerin farkına varacak bu da onlarda milli benlik algısı kuvvetlenmesine yardımcı olacaktır.

2.2. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılan Yöntem ve Teknikler

Sosyal Bilgiler birçok disiplini içerisinde barındırmasına rağmen içerdiği konular, ilkeler ve kavramlar itibari ile sözel bir alandır. Bu nedenle Sosyal Bilgiler konuları sürekli ezberlenmesi ve hatırdaki tutulması için tekrarlanması gereken bir alan olarak görülmektedir. Sosyal Bilgiler dersinin amaçlarına ulaşmak için öğretmenlerin gösterdikleri çaba kadar, kullandıkları yöntem ve teknikler de önemlidir. Amaçlara uygun olmayan yöntemler kullanılır ve öğrenciye sadece bilgi öğretilmeye çalışılırsa, sosyal bilgilerin genel amaçlarına ulaşmak zorlaşacaktır. Sosyal bilgileri daha anlamlı hale getirmek ve öğrenmeyi daha kalıcı yapmak için çeşitli yaklaşım, strateji, yöntem ve tekniklerden yararlanılır (Çelebi, 2006: 12).

Paykoç (1991) Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılan başlıca öğretim yöntem ve tekniklerini 4 grupta toplamıştır. Bunlar:

- Öğretmen ağırlıklı yöntem ve teknikler,
- Etkileşim ağırlıklı yöntem ve teknikler,
- Bireysel ağırlıklı yöntem ve teknikler,
- Yaşantılara dayalı yöntem ve teknikler.

Sosyal Bilgiler dersinin öğretiminde kullanılan başlıca öğretim yöntem ve teknikler daha iyi anlaşılması için aşağıda kısaca açıklanmıştır.

- **Öğretmen Ağırlıklı Yöntem ve Teknikler:** Düz anlatım, soru-cevap yöntemi, gösteri gibi öğretmen ağırlıklı olan ve genellikle tek yönlü iletişime yer veren günümüzde sık kullanılan geleneksel yöntem ve tekniklerdir.
- **Etkileşim Ağırlıklı Yöntem ve Teknikler:** Açık oturum, tartışma, grup çalışması, işbirlikli öğrenme vb. etkileşim ağırlıklı yöntem ve teknikleri kapsar. Öğrenci katılımcıdır, çok kalabalık olmayan kümelerde olumlu sonuçlar verir.
- **Bireysel Ağırlıklı Yöntem ve Teknikler:** Bilgisayar destekli öğretim, modüllerle öğretim ve bireysel tasarımlar gibi öğrencilerin bireysel olarak yaptıkları çalışmalarda kullanılan yöntem ve tekniklerdir.
- **Yaşantılara Dayalı Yöntem ve Teknikler:** Gezi-gözlem, deney, rol oynama ve oyunlar bu gruba girer. Öğrencinin öğrenme etkinliklerine doğrudan katıldığı ve kalıcılığı yüksek olan yöntemlerdir. Sosyal Bilgiler öğretiminde en çok düz anlatım, soru-cevap, bireysel çalışma, küme çalışması, oyunlaştırma, gösteri gibi yöntem ve teknikler kullanılmaktadır.

Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılan yöntemler hakkında bilgilenmenin öğretimdeki sorunları kavramak ve etkili çözümler üretebilmek için yararlı olacağı düşüncesiyle burada kısaca bilgi verilmiştir.

2.2.1. Sunuş Yoluyla Anlatım Yöntemi

Anlatım yöntemi, öğrenme ve öğretme sürecinde kullanılan, en eski yöntemlerden biridir. Bir konuşmacıdan çok sayıda dinleyicinin faydalandığı anlatım yönteminde, öğretmenden öğrenciye doğru bilgi akışı söz konusudur (Özdemir, 1998: 58).

Sosyal Bilgiler dersinde verilecek sözel bilgiler, kavramlar ve ilkeler, anlatım yöntemi ile kazandırılabilir. Özellikle konuya giriş yaparken, özetlerken, açıklarken, bilgi verirken kullanılabilir (Vural, 2004: 190).

2.2.2. Soru Cevap Yöntemi

Sunuş yoluyla anlatım metodundan sonra yaygın olarak kullanılmaktadır. Öğretmen ders sırasında çeşitli amaçlarla soru sorabilir. Sorular, derse giriş yapma, dersi tekrar etme ve özetleme, öğrencinin derse ilgisini çekme ve öğrencinin dersi ne kadar anladığını kavradığını anlayıp öğretimi yeniden düzenlemek amacıyla sorulabilir (Köstüklü, 1999: 39).

Araştırmalar soru sormanın etkili öğretim stratejilerinin temeli olduğunu göstermektedir. Soru sorma, öğrencilerin öğrenme sürecine katılması amacını taşıyan, karşılıklı etkileşim içeren bir süreçtir (Gözütok, 2000: 62).

Bu yöntem sınıf içi etkinliklerde en yaygın şekilde kullanılır. Soru sorma öğrencilere düşünme ve konuşma alışkanlıklarını kazandırma bakımından oldukça önemlidir ve her dersin öğretiminde kullanılır. Sokrates yöntemi olarak da bilinmektedir (Demirel, 1999: 70).

2.2.3. Tartışma Yöntemi

Tartışma öğrencilerin bir konu üzerinde düşünmelerini sağlamak, iyi anlaşılmayan noktaları açıklamak ve verilen bilgileri pekiştirmek amacıyla kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntem daha çok konunun kavranması aşamasında karşılıklı olarak görüşler ortaya koyulurken, bir problemin çözüm yollarını ararken ve değerlendirme çalışmaları yaparken kullanılır. Bu açıdan bakıldığında buluş yoluyla öğretim stratejisinde ve kavrama düzeyindeki davranışların kazandırılmasında kullanılır (Demirel, 2002: 34-35).

2.2.4. İşbirlikli Öğrenme Yöntemi

İşbirlikli öğrenme, öğrencilerin küçük gruplarda birlikte çalıştıkları, her bir grup üyesinin bir diğer grup üyelerinin öğrenmelerinden kendisi kadar sorumlu olduğu ve değerlendirmelerde grubun ödüllendirildiği öğretim yöntemidir (Slavin, 1990: 11).

İşbirliğine dayalı öğrenme, öğrencilerin küçük gruplar oluşturarak bir problemi çözme ya da bir görevi yerine getirmek üzere ortak bir amaç uğruna birlikte çalışmak

yoluyla bir konuyu öğrenme yaklaşımıdır (Demirel, 2000: 24). İşbirliği ortak hedeflere ulaşmak için tüm bireylerin birlikte çalışmaları ve yarar elde etmeleri demektir. Eğitim ortamı açısından bakıldığında işbirliğine dayalı öğrenme, öğrencilerin öğrenmelerini en üst düzeye çıkarmak için birlikte çalışmalarını gerektirerek, üyeler arasında faydalı ve verimli çalışma ilişkileri sağlar (Saban, 2000: 137).

2.2.5. Örnek Olay İncelemesi Yöntemi

Örnek olay yöntemi, sosyal ilişkilerle ilgili bir durumu, bir problemi, bir olayı incelemek, olayın nedenlerini ortaya çıkararak, çözüm yolları önerilmek istendiğinde olayı kişiselleştirmeden genel bir hava içinde ve problem merkeze alınarak tartışılması amacıyla uygulanır (Bilen, 1999: 176). Geçek yaşam koşullarıyla öğrencileri yüz yüze getiren bir yöntemdir. Daha önceden öğrenilmiş kavram ve ilkelerin uygulamaya koşulmasıyla, öğrenme-öğretme ortamında kuram ve uygulama arasındaki boşluğun doldurulmasına yardımcı olur (Sönmez, 2001: 283).

2.2.6. Problem Çözme Yöntemi

Problem çözme John Dewey' in geliştirdiği “bilimsel yöntemin” in eğitime uyarlanmış biçimidir. Sorun çözme, akla, yaratıcılığa dayalı bir işlemdir. Bu yolla ilişkiler belirlenir, yeni ilişkiler kurulur, sonuç çıkarılır, genelleme yapılır (Nas, 2003: 161). Problem çözme yöntemi birçok yazar tarafından 21. yüzyılın öğretim yöntemi olarak görülmekte, bir konu üzerinde akıl yürütme olarak tanımlanmaktadır. Problem çözme süreci de düşüncenin uygulanmasından başka bir şey değildir. Bu yöntem bilgiyi aktarma yerine, yaratıcı bilgiyi üretmek için çocuklara yaratıcı ve üretici olmayı öneren bir yaklaşım biçimini ortaya koyar (Sözer, 2003: 98).

Çağdaş eğitim anlayışı, öğrencilerin bilgiyi kendilerinin üretmeleri ve yapılandırmaları gerektiğini savunarak öğretmenlerden bilgiyi, bilgiye ulaşma yollarını belirleme, sorunlara etkili çözüm ya da çözümler üretmede yol gösterme, öğrencilerin eleştirel düşüncelerini teşvik etmelerine fırsat verecek olan çok boyutlu öğretim etkinliklerini hazırlamalarını ve uygulamalarını istemektedir. Bu amaçların öğrencilerde geliştirilmesinde problem çözme yöntemleri ve içerdikleri etkinliklerin son derece etkili oldukları söylenebilir (Yavuz, 2005: 335).

2.2.7. Proje Tabanlı Öğrenme Yöntemi

Proje tabanlı öğrenme öğrencinin, öğrenme-öğretme sürecinde pasif bir alıcı konumundan, araştıran, inceleyen, bilgiye ulaşan ve elde ettiği bilgileri kullanarak anlamlı bütünler haline getirip bu bilgilerle problem çözmesini amaçlayan bir öğrenme modelidir.

Proje tabanlı öğrenme, öğretme-öğrenme sürecinde yenilikçi bir modeldir. Genel kavramlara, düşüncelere ve bir disiplinin ilkelerine odaklanır. Öğrencilerin problem çözümü için, araştırmaları, bilgi elde etmeleri ve bu bilgileri anlamlı bütünler haline getirerek bir ürün ortaya koyma sorumluluğunu içerir. Öğrencilerin, kendine özgü biçimde çalışmalarına ve kendi bilgilerini kurmalarına izin verir. Gerçekçi ürünlerle en son noktaya ulaşmalarını sağlar. Proje tabanlı öğrenme öğrencilerin yaratıcı bir öğrenme deneyimini kazanmalarını hedeflemektedir (Demirel ve diğ., 2001).

2.2.8. Bireysel Çalışma Yöntemi

Bireysel çalışma, öğrencilerin bir konuyu yaparak, yaşayarak öğrenme yoludur. Bu yöntem, bir öğrencinin bir konuyu kendi başına öğrenmek istediği veya kendi başına çalışma yapmak istediği zaman kullanılır. Araştırma yoluyla ve tam öğrenme yoluyla öğretme yaklaşımlarında, ayrıca uygulama, analiz ve sentez düzeylerindeki davranışların kazanımında kullanılır (Demirel, 1993: 52-53).

2.2.9. Rol Oynama Yöntemi

Rol oynama öğrencinin kendi duygu ve düşüncelerini başka bir kişiliğe girerek ifade etmesini sağlayan bir öğretme tekniğidir. Öğrencinin iyi rol yapabilmesi için yaratıcı düşünce önemlidir (Demirel, 1999: 71).

Rol oynama sosyo drama olarak da adlandırılır. Diğer bir tanımla sosyo drama, Öğrencilere, insan ilişkileri konusunda daha çok bilgi, beceri ve anlayış kazandırmayı öngören ve oyun tekniklerinden yararlanma temeline dayalı deneysel bir eğitim tekniğidir (Oğuzkan, 1974: 172).

2.2.10. Yazdırma Yöntemi

Öğretmenler önceden hazırlamış oldukları ders notlarını okuyarak öğrencilere yazdırmaktadır. Dinleme yoluyla öğrenilen bilgiler çok uzun süreler hafızada duramaz. Öğrenilenlerin zaman zaman tekrar edilmesi gerekir. Bir öğrenci ders sonunda, o derste dinlediğinin %55 ini hatırlayabilir. Tekrar yapılmadığı sürece bu oran bir hafta sonra %17'lere düşer. Bu yüzden not tutmanın çok büyük bir önemi vardır. Not tutmanın iki önemli yararı vardır. Bunlardan birincisi eğitimin temel şartı olan “Aktif katılımı” sağlar. Öğrenci derste pasif durumdan aktif duruma geçer. Not tutma sayesinde derste devamlı uyanık olur, dikkatini derse yoğunlaştırır ve dikkatinin dağılmasını engeller. İkinci önemli yararı ise unutmayı engellemesidir. Özellikle alınan notlar evde temize çekilirse hafızaya daha iyi yerleşir. (Aykaç, 2005: 214)

2.2.11. Deney Yöntemi

Genel olarak laboratuvar metotlarının içinde yer alır. Laboratuvar metodu, öğrencilerin öğrenme konularını laboratuvar ya da özel dersliklerde bireysel ya da küçük gruplar halinde gözlem, deney (yaparak yaşayarak öğrenme) gibi tekniklerle araştırarak, öğrenmelerinde takip ettikleri yoldur. Öğretmen de öğrencilerin çalışmalarını yakından takip eder, gerektiğinde onlara yardımcı olur ve rehberlik eder(Aykaç, 2006: 213).

2.2.12. Ders Gezisi Yöntemi

Gezi gözlem ve inceleme, öğrencilerin eşya, olay ve varlıkların doğrudan kendilerine bilgi edinmelerini ve onların bilimsel bir araştırmayla ilgili temel becerileri kazanmalarını sağlayan etkili bir öğretim yöntemidir (Aykaç, 2006: 214).

Günümüzde özellikle tarih, coğrafya, turizm, daha genel değerlendirecek sosyal bilimlerde çok defa kullanılan yöntemlerin başında gelir. Eğitsel amaçları gerçekleştirmek için okul tarafından organize edilen gezi gözlem ve incelemeye ilişkin faaliyetlerin tümüdür (Özay, 2003: 46).

Özellikle eğitimde gerçek öğrenmenin istenilen seviyeye getirilemeyişi hep tartışılır olmuştur. Bu yöntem biraz da bu tartışmalara son vermiştir. Çünkü bu yöntem öğrencilere gerçek dünyayı görme imkanı sağlamaktadır. Öğrenciler öğretim

materyalinin olduğu yere giderek gözlem yapma imkanına sahip olmaktadır. Gezi gözlem ve inceleme yöntemini herhangi bir yere gidip bir olayı incelemek gibi çok basite indirgememek gerekir. Burada edinilecek tecrübelerin, bilgilerin öğrenci açısından yararlı ve değerli sonuçları vardır. Ancak bu tecrübelerin yararlı olması için öğretmenin hazırlığı ve ön incelemesi şarttır.

Gezi gözlem ve inceleme yöntemi öğrencilerin eşya, olay ve varlıkların doğrudan kendilerinden bilgi edinmelerini ve olayların bilimsel bir araştırma ile ilgili temel becerileri kazanmalarını sağlayan etkili bir öğretim yöntemidir. Bu nedenle okulda mümkün olduğu kadar çok yer verilmesinde fayda olacaktır. Buna karşılık hemen hemen her derste gözlem yapılmasını sağlayacak pek çok fırsatlar olduğu halde bu yöntem ihmal edilmektedir. Halbuki gezi gözlem öğrencide var olan inceleme ve araştırma eğitimin öğretimde bilimsel bir biçim almasıdır. Bu bakımdan öğretmen, gözlem ve bununla birlikte gezi yapılmasını gerektiren konuları, kitaplardan okutarak veya konuşarak değil, mutlaka gezi gözlem yöntemine yer vererek öğretmelidir.

Gezi öncesi öğrencilere, gezinin amacı, gezi yerine nasıl gidileceği, gezinin planı, nelerin gözleneceği gibi konularda ayrıntılı bilgi verilmelidir. Yine gezi sonrası tartışmalar, geziye ilişkin bir kompozisyon yazma, resmini yapma, modelini çizme gibi etkinlikler yöntemin bir gereği olarak yerine getirilmelidir. Ancak bu yolla gerçekleşmiş amaçların sürekliliği sağlanacaktır (Küçükahmet, 1989: 85). Alan gezileri şu evrelerden oluşmaktadır: Öğretmenin hazırlığı, Öğrencinin hazırlığı, Uygulama ve Değerlendirme. Sosyal Bilgiler öğretiminde alan gezileri için uygun yerler şehitlikler, mezarlıklar, müzeler bunun yanısıra tarihi binalar ve yapılar (hanlar, hamamlar, kervansaraylar, camiler, kaleler, saraylar, su kemerleri, köprüler, eski meskenler)'dir.

Sosyal Bilgiler öğretiminde faydalı etkinliklerden birisi de alan gezileridir. Sosyal Bilgiler konularının öğretiminde yeri geldiği vakit çevreden istifade edilmelidir. Tebliğler dergisinde de yayınlanan e ortaöğretim programlarının uygulanışı ile ilgili açıklamalarda da sosyal bilgiler öğretiminde alan gezisinin önemi özellikle vurgulanarak şöyle denilmektedir. “Çevredeki tarihi yer, anıt ve eserler gidilip görülecek, müzelerdeki tarihi eser ve belgeler gösterilecek öğrencilerin geçmişi kolaylıkla göz önüne getirmelerine ve böylece yapıcı ve yaratıcı çalışmaları için

malzeme edinmelerine imkan ve fırsat verilecektir”(Meb Teb Der, 29 Ağustos 1983,s.340).

2.3. Tarih ve Tarih Bilinci Kavramı

Tarih pek çok memnun edici olmayan yanlarıyla bir bilgi dalıdır; güvenilmezdir, değişkenlik gösterir, uyuşmaz parçacıklar halindedir. Ancak bu niteliklerine rağmen geçmişe dair önemli bilgiler taşır. Yalnızca geçmişi değil, günümüzde de olup biteni anlamak için gereklidir. Milletlerin önemli kuvvet kaynaklarından biri de tarihleridir. Toplumlar, millet olarak varlıklarını devam ettirebilmek için tarihlerine dayanmak zorundadırlar. Çünkü Tarih millette kök duygusunu uyandırır. Bu duygu birey veya toplumda bir millete mensubiyet bilincini canlı tutar ve onu derinleştirir (Dilek, 2002: 5).

Bir bilgi dalı olan ‘tarih’in çeşitli tanımları yapılmıştır. Bunlardan belli başlıcaları şöyle sıralanabilir:

- Tarih, olayların ilmidir.
- Tarih, neticeleri sebeplere bağlayan ilimdir.
- Tarih, insanlığın şahsiyetinin oluşunu gösterir.
- Tarih, insanlığın gerçek romanıdır.
- Tarih, vesikalar vasıtasıyla, maziye tesis teşebbüsüdür.
- Tarih, içimizde yaşayan canlı mazidir.
- Tarih, insanları bir heykel, bir kitabe, bir anıt karşısında düşündürme sanatıdır.
- Tarih, ibretler hazinesidir.
- Tarih, insanlığın bütün tecrübesidir.
- Tarih, milletlerin hafızasıdır.

Özetle, tarih, genel anlamda insanın bilme (merak) içgüdü, özel anlamda kendisinin dününü, bugününü, yarınını anlama zorunluluğudur ya da buradan doğmuştur. Tarih bilincine tarih bilgisi olmadan ulaşılamaz. Tarih üzerine bilgi sahibi olmak ise tarih bilincine sahip olmak demek değildir. Tarih bilinci kendiliğinden ortaya çıkmaz; zaman, mekan ve şartlara tarih bilgisi ile bakmak, görüleni yaşanan anın değerleri ile yorumlamak suretiyle doğar. Tarih bilinci, tarih bilgisinin yanında,

geçmişle doğrudan temasa gelmeye de ihtiyaç duyar. Geçmişle teması ise ancak tarihten bugüne kalan eserler sağlayabilir (Sungu ve Ata, 2002: 153-154).

Tarih insanlara doğru karar vermeleri doğru sonuçlara ulaşmaları için yön veren bir düşünce tarzıdır. İnsanlığın geçmişi öğrenmeye ve ondan tecrübe kazanmaya ihtiyacı vardır. Tarihin amacı olan geçmişin anlaşılması aslında bugünün ve geleceğin anlaşılmasıdır. Geçmiş bugün ve gelecek tarihin sonsuzluğu içinde birbirine bağlıdır. Tarihe merak duymamız ve bu alana kaynaklar yatırmamızdaki asıl sebep bugünü daha iyi anlayabilmek, çözümleyebilmek, güvenilir bir gelecek oluşturmaktır. Tarihin bir başka değeri ise bireylere kimlik duygusu katması, içinde buldukları toplumun ve insanoğlunun kültürel mirasını anlamasına yardımcı olmaktır. Birey ve toplum kendi kimliğini, sahip olduğu tarihi süreç içerisinde kazanır. Tarih kolektif bellektir ve bundan mahrum olanlar hafızalarını yitirerek köksüz duruma düşerler (Aktaran; 2009: 71).

2.4. Şehitliklerin ve Mezarlıkların Tarih ve Tarih Bilinci Açısından Önemi

Milletlerin ortaya çıkışında, varlıklarını devam ettirmelerinde en önemli rolü şüphesiz kültür şeklinde nitelendirdiğimiz unsurlar oynamaktadır. Diğer yandan kültür, insan toplulukları arasındaki farklılığı belirleyen, bir milleti şekillendiren en önemli bir faktördür (Çay, 1983:1). Kültür unsurları içerisinde mezarlık ve şehitlikler de kendine yer bulmaktadır.

Peki, bizler Sosyal Bilgiler öğretiminde mezarlıklar ve şehitliklerden tarihi bilincimizi geliştirecek şekilde faydalanıyor muyuz? Bunu bir örnekle somutlaştırmak gerekirse:

Japonya 2. Dünya Savaşı sonunda Hiroşima ve Nagazaki adlı kentlerine atılan atom bombaları sebebiyle yerle bir oldu. Ancak Japonlar bu enkazı kaldırmayarak bir açık hava müzesi haline getirmişler ve bunu eğitim sistemlerine dahil etmişlerdir. Şöyle ki; ana sınıfına başlayan çocukları bu yıkımın yaşandığı yere götürmekte, onlara anlayacakları düzeyde yaşanan olayı anlatmaktadırlar. Ardından bir fabrika gezilerek çalışılırsa bu tür sanayi yapılarının inşa edilebileceği örneklerle anlatılmakta ve son olarak da hızla giden trene bindirilerek çocuklarda soyut olan düşünceleri somutlaştırmaktadırlar.

Mezar taşlarına bakılarak bir toplumun sosyal yapı ve bu yapımının değişimi, mesleklerin yaygınlığı; neleri ürettikleri ve tükettikleri, okur-yazarlığının yaygınlığı alanlarla ilgili somut tarihsel bilgilere ulaşılabilir.

2.5. Sosyal Bilgiler Dersinde Mezarlık ve Şehitliklerin Kullanımı ve Önemi

Osmanlı dönemi mezarlıkları dikkate alındığında özellikle belirli dönemlerde yaşamış devlete önemli hizmetleri geçen devlet adamlarının mezar taşları ve mezar taşlarında yer alan açıklayıcı bilgiler Sosyal Bilgiler eğitiminde kullanılabilir. 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi Türk Tarihinde Yolculuk ünitesinde Osmanlı İmparatorluğunun belirli dönemlerine damgasını vuran kişilerin mezarlarına gidilerek onların farkına varılabilmekte sonra yapmış olduğu yenilikleri günümüzle kıyaslayarak önemli çıkarımlarda bulunabilmektedir. Aynı ünitenin ‘Seyyahlarla Gezinti’ adlı konusunda dönemin önemli gezginlerinin mezarlarına giderek onların farkına varabilir, gezdiği memleketler hakkında bilgi sahibi olabilmektedir. ‘Serhat Şehri Edirne’ isimli konuda yörede bulunan tarihi evler, hamamlar, köprüler, camiler sayesinde o yöreyle ilgili tarihi ve kültürel bilgilere ilk elden ulaşabilmektedir.

Yine 7. Sınıf Sosyal Bilgiler dersinde Ülkemizde Nüfus ünitesi işlenirken, mezar taşları sayesinde yıllara göre nüfusumuzda meydana gelen artış-eksilişler; ölüm ve doğum oranlarıyla kıyaslanarak önemli çıkarımlarda bulunulabilmektedir. Ayrıca mezar taşlarına bakarak göçün nedenleri hakkında bilgi sahibi olunabilmektedir.

2.6. Sosyal Bilgiler Eğitiminde Alan Gezileri

Sosyal Bilgiler dersinde kullanılan en etkili yöntemlerden biri alan gezileridir. alan gezisi okuldaki ve sınıftaki öğrenme etkinliklerini desteklemek ve anlamlı kılmak amacıyla düzenlenen planlı bir gezidir. Alan gezisi, öğrencilerin olgu ve olayları daha iyi anlamalarına ve gerçek yaşamı daha kolay tanımlarına olanak sağlar. Öğrenciler bu yöntem sayesinde öğretim konusuyla ilgili nesne, olgu ve olayları gerçek ortamlarında inceleme olanağı bulurlar (Öztürk, 2006: 126).

2.6.1. Sosyal Bilgiler Programı ve Geziler

Hooper-Greenhill, “Görmek inanmaktır” der. Tarihsel mekanların Sosyal Bilgiler derslerinde kullanılması öğrencilerin kendilerini tarihin içinde hissetmelerini sağlar. Tarihsel mekanlarda dikkatli gözlem sadece bakarak değil, bu mekanlar üzerinde çalışarak gerçekleşmektedir (Hooper-Greenhill, 2000: 23) Bu araştırma, yukarıdaki etkinliklerin hemen hemen hepsini sunan tarihi mekanlar, mezarlık ve şehitlikler öğretimin etkililiği açısından çok önemlidir.

Sosyal Bilgiler dersinde, gezi-gözlem metodunun kullanılması öğrenciyi daha aktif hale getirecektir. Bu yöntemin öğrenciye birebir yaşantılar yoluyla öğrenme imkanı sağlaması, derslerdeki soyut bilgileri hayatın içinde somutlaştırması ve bunun da öğrenmeyi kolaylaştırması bir diğer yararlılığıdır.

Gezi gözlem metodunun Sosyal Bilgiler dersinde kullanılmasının bir diğer özelliği de öğrencinin kazandığı bilginin kalıcılığını arttırmasıdır. Gezi gözlem metodu öğrenciye öğrenme ortamında tüm duyu organlarını kullanma imkanı vererek öğrenme fırsatı sağladığından ve öğrenciyi derse birebir kattığından Sosyal Bilgiler dersinde kalıcı öğrenmeler sağlar.

2.6.2. Sosyal Etkinlik Yönetmeliği ve Gezi Prosedürü

Türkiye’de gezi-gözlem yöntemini kullanmak için izlenecek prosedürü, ilgili yönetmeliklere dayanarak incelemede yarar vardır.

Konuya ilişkin olarak, Milli Eğitim Bakanlığı’nın yayımlamış olduğu Tebliğler Dergisi’nde iki yönetmelik dikkati çekmektedir. Birincisi, 1707 sayılı ve 1972 tarihli” Öğretmen ve Öğrencilerin Grup Halinde Yurt Dışına Tertip Edeceği Gezilerle İlgili Yönetmelik” diğeri 2140 sayılı 1983 tarihli” ilkokul, Ortaokul, Lise ve dengi Okullar Eğitici Çalışmalar Yönetmeliğidir”.

Birinci yönetmeliğe göre yurt dışı grup gezileri yaz tatili ve sömestre tatilinde yapılabilir. Gezi bir öğretmenin başkanlığında yapılır. Bu öğretmen, gezinin disiplinini ve uygulanmasını üzerine aldığına dair Okul Müdürü, Milli Eğitim müdürü tarafından tasdikli bir taahhütname verir. Ayrıca gezi sonrası bir “rapor” vermekle yükümlüdür.

Geziye katılanların nüfus bilgilerini içeren Okul Müdürü ve Milli Eğitim Müdürü tarafından tasdikli bir liste (10 nüsha) halinde düzenlenir. Yine Okul Müdürü ve Milli Eğitim Müdürü tarafından tasdikli bir gezi programı (6 nüsha) halinde sunulur. Valilikler gezinin yapılmasında bir sakınca olmadığına dair bir yazıyı yukarıdaki belgelerle birlikte Milli Eğitim Bakanlığı Dış ilişkiler Genel Müdürlüğüne verir. İkinci yönetmelikte ise konu “Okullar ve diğer Kurumlar Arası ilişkileri Geliştirici Çalışmalar” başlığında “Geziler” alt başlığında incelenmiştir. Burada geziler; yakın çevre, yurt içi ve yurt dışı inceleme gezileri olarak üçe ayrılmaktadır. Yakın çevre gezileri, eğitim programlarında yer alan ve öğretmenin yıllık planında gösterdiği konularda düzenlenir, öğretmen gezi planını en az üç gün önce okul müdürüne verir. Gezi araçla yapıldığı yada bir ders gününün saatlerini aştığı takdirde velinin yazılı izni alınır. Okulca düzenlenen gezilerde resmi araçlardan yararlanılabilir.

Yurt içi gezilerinde ise gezi ve inceleme planı hazırlandıktan, yeme ve yatma imkanları sağlandıktan, veli izin belgeleri alındıktan, gezilecek ve görünecek yerler için izin sağlandıktan, derslerin ve milli bayram programlarının aksatılmaması şartıyla, il içi geziler mahalli mülki amirin, il dışı geziler valiliğin onayı ile yapılır. Gezide bir idareci ve kırk öğrenciye en az bir öğretmen eşlik edecek şekilde yeteri kadar öğretmen görevlendirilir. Bu geziler, öğretmen ve öğrencilerin kendi imkanları ile düzenlenir. Yoksul öğrencilerin yol giderleri okul müdürlüğüne sağlanabilir. Üçüncü gruptaki yurt dışı geziler ise yukarıda açıklandığı gibidir (Ata, 2002: 240).

2.7. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde Türkiye’de ve diğer ülkelerde Sosyal bilgilerde mezarlık ve şehitliklerin tarih bilgisi ve bilincine etkisi ile ilgili yapılan araştırmalar sunulmuştur.

2.7.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Yapılan literatür taramasında Sosyal Bilgiler’ de mezarlık ve şehitliklerin kullanımıyla ilgili eğitim alanında ulaşabildiğimiz araştırma Mihraç KULU’ nun (2009) da yayımlanan ‘İlköğretim Sosyal Bilgiler eğitiminde mezarlıkların ve şehitliklerin kullanılması’ isimli yüksek lisans tez çalışmasıdır. Bu araştırma sonucunda mezarlık ve şehitlik ziyaretlerinin öğrenciler üzerinde sorumluluk, vatanseverlik, dayanışma,

özgürlük ve bağımsızlık, çalışkanlık, Türk büyüklerine saygı ve duyarlılık gibi değerleri kazandırmaya yardımcı olduğuna ulaşılmıştır.

Bu araştırma dışında mezar ve mezarlıklarla ilgili yapılmış kapsamlı çalışmalar daha çok belli tarihi dönemlere ait mezarlıkların, mezar kitabelerinin sanat ve estetik açıdan değerlerinin tartışıldığı eserler olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat bu çalışmalar mezar ve mezarlıklar, şehit ve şehitlikler konusunda çıkış noktası olmuştur.

2.7.2. Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Yapılan literatür taramasında yurt dışında, özellikle ABD ve İngiltere gibi ülkelerde bu mekan ve yapıların Sosyal Bilgiler öğretiminde kullanılmasına dair çeşitli çalışmalara, ders planlarına ve etkinliklere rastlanmıştır. Yabancı kaynaklara ulaşma zorluğu ve maddi ve maddi imkanları kısıtlı olmasından dolayı, yurt dışında Sosyal Bilgiler eğitiminde mezarlıkların ve şehitliklerin kullanılmasına dair elde edilen çalışmalar internet üzerinden paylaşılan; kitaplar, gezi çalışma kağıtları, mezarlık ve şehitlik alan gezilerine dair Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin deneyimleri, onların bu gezilerde karşılaştığı zorluklar ve elde ettikleri başarılarla, öğrencilerin mezarlık gezisi sonucu elde ettikleri bilgi, beceri ve değerlere ilişkin görüşlerle, mezarlık ve şehitliklerde işlenen derslerinin değerlendirmesiyle sınırlıdır. İnternette yer alan birçok çalışma birbirine çok paralel olduğu için elde edilenlerden en kapsamlı olanlarına bura değinilmiştir (Kulu, 2009: 58).

Howard Bernard ve Robert Smith (<http://www.memorialhall.mass.edu>, 13.04.2013), Research & Investigation Project: (RIP) A Grave Undertaking (Araştırma ve İnceleme Projesi- Bir Mezar Gezisi) adlı çalışmalarında, 8. Sınıflar için bir tarihe dayalı ve disiplinler arası bir ünitenin kazanımlarına ilişkin yaptıkları mezar gezisinden bahsetmektedirler. Bu çalışmada yapılan mezarlık gezisiyle ilgili, Üniteye Kısa Bir Bakış adı altında ünitenin içeriği ve kazanılacak beceriler (harita okuma, mezar taşı sembollerini anlamak, tarihsel araştırmalarda mezar taşlarını kullanmak, şiir okuma ve anlama, sanat eserlerini inceleme, zaman çizelgesi oluşturma ve anlama) hakkında bilgi vermektedirler. 8. Sınıfların bilinçli, bağımsız oldukları ve soyut düşünebildiklerinden

dolayı eğitim için uygun bir yaşta olduklarını ifade etmişlerdir. Mezarlık gezisinin olduğu bu üniteyle öğrencilere tarihi hoş ve eğlenceli kılmaya, öğrencilerin birer tarih dedektifi olmalarını, birincil ve ikincil kaynakları nasıl kullanmaları gerektiğini öğretmeyi amaçladıklarını ifade etmişlerdir. Bir Mezarlık Gezisi ünitesi bir müfredata koyma nedenleri genel olarak şu başlıklar altında toplanmıştır:

- Öğrencilerin var olan duyuları ve yerel toplum hakkındaki bilgileri, toplumun ve ulusal tarihin keşfi için bir çıkış noktası olarak mezarlıkları kullanabilmesi.
- Özellikle bir zamanlar burada yaşayan bireylerin tarihi, öğrencilerin mezarlıklar sayesinde geçmişteki büyük olayları inceleyebilecekleri ve eski zamanlardaki yaşam hakkındaki sonuçlar hakkında fikir vermesi.
- Öğrencilerin iki ve üç boyutlu birincil kaynakları (mezar taşları, nesnelere, çeşitli soy ağaçları ve ikincil kaynaklardaki kasaba tarihleri ve kitaplar) ipuçlarını bir tarihi dedektifi gibi kullanabilmeleri.
- Mezarlıkları kullanarak öğrencilerin soru sormayı, söyleyebilecekleri ve söyleyemeyecekleri şeyler hakkında dikkatli bir şekilde düşünmesini sağlayabilmesi.
- Geçmiş hakkında inceleme yapmaya, tahmin yürütmeye ve savunulabilir sonuçlar çıkarmaya teşvik etmesi.

Bir mezarlık gezisi ünitesi aynı zamanda 5. ve 6. Sınıf Turnus (dönüm noktaları) adlı ünitelerinin üstüne kurulmuştur. Yani bu çalışma geçmiş dönemlerdeki konulardan bağımsız değildir. Ayrıca bu üniteler Sosyal Bilimler müfredat Çerçevesi' ne uygun olarak düzenlenmiştir.

Bir mezarlık gezisinin ünitesinin işlenişi için verilen ders beş saat olarak belirlenmiştir. Bu beş saatin de tamamlanması 3-4 hafta olarak belirlenmiştir. Süre esnek tutulmuştur. Bu ünite sonunda öğrencilerin kazanacakları beceriler de şöyle sıralanmıştır:

- Kitabeleri okumak ve anlamak, onlardan gerçek bilgiler çıkarmak,
- Kitabelere bakarak bir bireyin sosyal statüsü, ailesi hakkında doğru bilgilere ulaşmak,

- Ölüm ve sosyal yaşamın bazı yönlerine dair kültürel tutumlar hakkında mantıklı ve tutarlı hipotezler geliştirmek,
- Mezar taşlarının, mezar taşı sembollerinin resmini yapabilmek,
- Mezarlıkların tarihi haritalarını okumak ve yorumlamak,
- Defin alanının bir haritasını kullanarak kendi araştırma konuları olan bireylerin mezarlarının yerlerini belirlemek (Kulu, 2009: 63).

Yurt dışında yapılan çalışmalar incelendiğinde, mezarlık ve şehitliklerden etkin bir şekilde faydalandığı görülmektedir. Örneğin; Avustralya'nın Melborn kentinde bulunan askeri mezarlık resmi sitesinde Çanakkale Savaşı'nda ölen askerlerinin ad-soyadları, buldukları yer, ulaşımın bulunup bulunmadığı gibi ayrıntılı bilgiler yer almaktadır. Yabancı ülkelerde bulunan kentlerin önemli askeri ve sivil mezarlıklarının resmi bir internet sitesi bulunmaktadır. Ayrıca sitede fotoğraf, video, harita, açılış-kapanış saatleri, açık bulunduğu günler gibi bilgilere ulaşılabilir.

Mezarlık ve şehitlik ziyaretlerinin profesyonel bir rehber eşliğinde, planlı, programlı olduğu, arşiv kayıtlarının düzenli olarak tutulduğu ve ulaşmanın mümkün olduğu görülmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi ülkemizde mezarlık ve şehitliklerin eğitimde daha sık kullanılmadığı, çoğu mezarlığın internet sitesinin bulunmadığı ve profesyonel bir rehber ihtiyacı duyulduğu hususları dikkat çekmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın evreni, örnekleme, veri toplama aracının geliştirilmesi, verilerin çözümü ve yorumlanması ile ilgili konulara yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, mezarlık ve gezi etkinlikleriyle işlenen Sosyal Bilgiler dersinde “Türk Tarihinde Yolculuk” ünitesinde öğrencilerin başarı ve Sosyal Bilgiler dersine olan tutum düzeyleri üzerindeki etkilerini ortaya koymak amacıyla keşfedici olarak tasarlanmıştır. Keşfedici tasarımda, “ne yapılacağı” ya genel olarak belirlenmiştir ya da “olası her şeye” olarak tanımlanır. Nasıl yapılacağı yöntemle belirlenir. Bu tür bir araştırma bilinmeyi bulma ve olasılıkları keşfetme ve sonraki araştırmalara temel oluşturmak bağlamında önemlidir (Erdoğan, 2007: 137).

Araştırmada yöntem olarak deneysel desen seçilmiştir. Deneysel desen; değişkenler arasında neden sonuç ilişkilerini keşfetmek amacıyla kullanılan desenlerdir (Büyüköztürk, 2001). Bu doğrultuda araştırmada deneme modellerinden ön test-son test kontrol gruplu deneme modeli benimsenmiştir.

Bu modelde, yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunmaktadır. Bunlardan birisi deney, öteki kontrol grubu olarak belirlenmektedir. Her iki grupta da deney öncesi ve deney sonrası ölçümler gerçekleştirilmektedir. Modelde bağımsız değişkenin ne ölçüde etkili olduğuna karar vermek için ön test ve son test ölçme sonuçları birlikte kullanılmaktadır. Bu amaçla ön test puanları karşılaştırılmakta, arada önemli bir fark yoksa yalnızca son test puanları kullanılarak ortalamalar arası farklar sınanmaktadır. (Karasar, 2005: 96-97).

Deneme modeli, neden-sonuç ilişkilerini belirlemeye çalışmak amacı ile doğrudan araştırmacının kontrolü altında, gözlenmek istenen verilerin üretildiği araştırma modelidir. Deneme modeli ile yapılan her araştırmada, mutlaka bir karşılaştırma vardır. Bu, belli bir şeyin içindeki değişimleri ya da “şeyler” arası

ayrımların karşılaştırılması anlamında olabilir. Denem ortamı, yapay ya da doğal koşullarda fakat araştırmacının kontrolü altında gerçekleştirilir. Deneme, bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenleri etkilemesi, kontrollü koşullarda sistemli değişikliklerin yapılması ve sonuçların izlenmesi ile olur. Bağımsız değişkendirdeki sistemli değişmelerin bağımlı değişkenleri nasıl etkilediği görülmeye çalışılır (Karasar, 2005: 87-88).

Ön test-son test kontrol gruplu desen (ÖSKD), sosyal bilimlerde yaygın kullanılan karışık bir desendir. Katılımcılar, deneysel işlemde önce ve sonra bağımlı değişkenle ilgili ölçülürler. ÖSKD, bir ilişkili desendir. Çünkü aynı kişiler bağımlı değişken üzerinde iki kez ölçülürler. Bununla birlikte, farklı deneklerden oluşan deney ve kontrol gruplarının ölçümlerinin karşılaştırılması nedeniyle de bu desen ilişkisizdir. Bundan dolayı ön test-son test kontrol gruplu desen bir karışık desendir (Büyüköztürk, 2001: 21).

Tablo 1’de ön test-son test kontrol gruplu desen sembolize edilmiştir.

	Öntest		Sontest	
G _D	R	O ₁	X	O ₃
G _K	R	O ₂		O ₄

Tablo 1. Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Desen

Tablo 1’de; G_D deney grubunu, G_K kontrol grubunu; R deneklerin atandığını; O₁ ve O₃, deney grubunun öntest ve sontest ölçümlerini; O₂ ve O₄, kontrol grubunun öntest ve sontest ölçümlerini; X deney grubundaki deneklere uygulanan bağımsız değişkeni (deneysel değişkeni) göstermektedir. Bu çalışmada bağımsız değişken olarak “Mezarlık ve Şehitlik Ziyaretleri”; bağımlı değişken olarak da öğrencilerin “Sosyal Bilgiler Dersi Akademik Başarısı ve Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumları” gösterilebilir.

Araştırmada uygulanan deneysel desende, bağımlı değişken öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Akademik Başarısı ve Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Tutumları, bağımlı değişken üzerinde etkisi incelenecek olan bağımsız değişken ise “Mezarlık ve Şehitlik Ziyaretleri”dir.

Tablo 2’de araştırmanın deneysel desenine ilişkin bilgiler sunulmuştur.

Tablo 2. Araştırmanın Deneysel Deseni

Gruplar	Ön Test	Deneysel işlem	Son test
Deney Grubu	Akademik başarı düzeyi ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum	Mezarlık ve şehitlik ziyaretleri ile öğretim	Akademik başarı düzeyi ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum
Kontrol Grubu	Akademik başarı düzeyi ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum	Geleneksel yöntem ile öğretim	Akademik başarı düzeyi ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutum

Tablo 2’de görüldüğü gibi, deney grubuna; öntest olarak akademik başarı düzeyi ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek için test ve tutum ölçeği uygulanmıştır. Deneysel işlemde; mezarlık ve şehitlik ziyaretleri ile öğretim yapılmakta ve son test olarak da akademik başarı düzeyi ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek için test ve tutum ölçeği uygulanmıştır. Kontrol grubuna; öntest olarak akademik başarı düzeyi ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek için test ve tutum ölçeği uygulanmıştır. Deneysel işlemde; geleneksel yöntem ile öğretim yapılmakta ve son test olarak da akademik başarı düzeyi ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını ölçmek için test ve tutum ölçeği uygulanmıştır.

3.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Manisa Akhisar Misak-ı Milli Ali şefik Orta Okulu 7/C, 7/D, 7/F ve 7/H sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Sosyal Bilgiler öğretiminde mezarlık ve şehitlik ziyaretlerinin öğrencilerin akademik başarı düzeylerine, tarih bilgisi ve bilincine karşı tutumlarına olan etkisinin araştırıldığı bu çalışma, Milli Eğitim Bakanlığı Manisa İli Akhisar İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bağlı Misak-ı Milli Ali şefik Orta Okulu’nda gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın yapıldığı okulda ikili öğrenimine (sabahçı) devam eden yedinci sınıf düzeyinde denkliği belirlenen iki sınıf deney ve iki sınıf kontrol grupları olarak belirlenmiştir. Araştırma kapsamında deney ve kontrol gruplarının denkliğini belirlemek için; her dört sınıfın I. dönem sosyal bilgilerdersi akademik başarı düzeyleri ve Sosyal

Bilgiler tutum düzeyleri arasındaki farklarına bakılmıştır. Aşağıda bu işlemler açıklanmıştır:

Öğrencilerin devam ettikleri yedinci sınıfın birinci dönemi Sosyal Bilgiler dersine ilişkin akademik başarı puan ortalamaları karşılaştırılmıştır. Bu amaçla öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi I. dönem karne notları okul yönetimince elde edilmiştir. Karne notlarının okul yönetiminden sağlanması aşamasında; araştırmacı tarafından okul yönetimine öğrencilerin karne notlarının araştırma gruplarının denkliliğinin belirlenmesinde gerekli olduğu açıklanmış, ders öğretmenleri ve okul yönetiminin onayı ile notlar elde edilmiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmada doğruluğu aranan hipotezlere ilişkin olarak geliştirilen Sosyal Bilgiler Başarı Testi, Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği'nin geliştirilme süreci alt başlıklar şeklinde verilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak;

- Öğrencilerin ‘Türk Tarihinde Yolculuk’ ünitesindeki başarı düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılan Sosyal Bilgiler Başarı Testi (SBBT) (Ek-1).
- Öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (SBTÖ) kullanılmıştır (Ek-2).

Aşağıda veri toplama araçlarına dair bilgilere yer verilmektedir.

3.3.1. Sosyal Bilgiler Başarı Testi

Araştırmada deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin “Türk Tarihinde Yolculuk” ünitesine ilişkin başarı düzeylerini belirlemek için araştırmacı tarafından “Sosyal Bilgiler Başarı Testi” geliştirilmiştir. Söz konusu başarı testinde 40 tane çoktan seçmeli soru bulunmaktadır.

İlköğretim 7. sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Türk Tarihinde Yolculuk” ünitesine ilişkin öğrencilerin başarı düzeylerini belirlemek için başarı testinin oluşturulmasında;

Sosyal Bilgiler programı, ders kitapları, öğrenci çalışma kitapları, öğretmen kılavuz kitapları, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nca onaylanan yardımcı ders kitapları ayrıntılı olarak incelenmiştir. Oluşturulan başarı testi; uzman öğretmen ve alan uzmanı akademisyenlerin görüşüne sunulmuş, alınan dönütlerden sonucunda soru kökü anlaşılabilir bulunan dört madde değiştirilmiş, sekiz maddenin de çeldiricileri yeniden düzenlenmiştir. Öğrencilere uygulanan SBBT araştırmanın ekler bölümünde sunulmuştur (Ek-1).

3.3.2. Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği

Araştırmada deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarını belirlemek için, araştırmacı tarafından Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (SBTÖ) geliştirilmiştir. Beşli likert tipinde hazırlanan ölçekte, “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Hiç Katılmıyorum” biçiminde öğrencilerin görüşlerini yansıtacak; 24’ü olumlu, 8’i olumsuz 32 ifade yer almaktadır (Ek-2)

Ölçeğin hazırlanmasıyla konuyla ilgili kapsamlı literatür taraması yapılmıştır. Konu ile ilgili temel kaynaklar toplanmış, araştırmanın hazırlanması aşamasında faydalanılmıştır. Ölçeğin son hali ise uzman görüşlerinin alınmasının ardından yapılan düzenlemelerle oluşturulmuştur. Ölçeğin geçerliliği; ölçme aracına yönelik yapılan faktör analizinde düşük faktör yük değeri veren veya farklı boyut altında daha yüksek yük değeri veren 9 ifade ölçekten çıkarıldıktan sonra tekrar yapılan faktör analizinde ölçeğin tek boyutlu olduğu ortaya çıkmıştır. Ölçek varyansın % 39,64’ünü açıklamakta olup ifadelerin faktör yük değerinin ise .47 ile .79 arasında değiştiği ortaya çıkmıştır. Ölçeğin güvenilirliği için ise; ölçme aracına yönelik yapılan güvenirlik analizine göre ölçme aracının Cronbach’s Alpha güvenirlik kat sayısı .95 düzeyinde; ifadelerin madde toplam korelasyon değerinin ise .44 ile .77 arasında değiştiği ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlara göre araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutum ölçeğinin güvenilir ve geçerli olduğunu söylemek mümkündür.

Ölçek araştırmacı tarafından sınıf ortamında öğrencilere uygulanmıştır. Uygulama öncesi araştırmacı tarafından öğrencilere uygulanan tutum ölçeğine ilişkin kısa ve açıklayıcı bilgiler verilmiştir. Öğrencilerin, ölçekte yer alan her maddeye vermiş oldukları yanıtlar, olumsuz bildirimler içeren maddelerin de dönüşümü yapılarak, “Tamamen Katılıyorum” seçeneği için “5”, “Katılıyorum” seçeneği için “4”, “Kararsızım” seçeneği için “3”, “Katılmıyorum” seçeneği için “2”, ve “Hiç Katılmıyorum” seçeneği için de “1” puan verilerek sayısallaştırılmış, daha sonra bilgisayar ortamında analizleri yapılmıştır.

3.4. Verilerin Toplanması

- Çalışmanın yapılacağı okul belirlenmiş ve ilgili yerlerden ilgili izinler alınmıştır.
- 23.01.2013 tarihinde deney ve kontrol gruplarına ön test uygulanmıştır.
- 30.03.2013 tarihinde 11’i kız ve 4’ü erkek toplam 15 öğrenci ile Misak-ı Milli Ali şefik Orta Okulu’ndan 09:30’da hareket edilmiş,10:00’da ilk olarak Yeni Mezarlığa gidilmiştir. Burada Garnizon Komutanlığı’na ait şehitlik gezilmiş, 11:30’da Reşat Bey Mezarlığı gezisi başlamış burada bulunan Milli Mücadele döneminde yararlılık göstermiş şehitlerin mezar taşları incelenmiştir. 12:30’da Su yolu Mezarlığı’na varılmış mevcut şehitlerin mezarları incelenerek 13:15’de müzeye gidilmiş 45 dakikalık ziyaretin ardından 14:00’da gezi sorunsuz olarak bitirilmiştir.
- 01.04.2013 tarihinde deney ve kontrol gruplarına son test uygulanmıştır.

3.5. Verilerin Analizi

- Araştırmada veriler bilgisayar ortamında, SPSS 20.0 istatistik paket programı kullanılarak analiz edilmiştir.
- Grupların Sosyal Bilgiler Başarı Testi ve Sosyal Bilgiler dersi tutumlarına ilişkin olarak ön test-son test puanları arasındaki fark ve değişimi belirlemek için tek farklar üzerinde tekrarlı ölçümler için kullanılan iki faktörlü ANOVA deseni (Büyüköztürk, 2002: 32) uygulanmıştır.

- Grupların Sosyal Bilgiler dersi başarı düzeyleri arasındaki farklılığı belirlemek için t- testi, aritmetik ortalama (\bar{X}), standart sapma (s), frekans (f), yüzde (%) kullanılmıştır.
- Elde edilen verilerin anlamlı olup olmadıkları. 05 manidarlık düzeyinde test edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Veri toplama araçlarının uygulanması ile elde edilen verilerin analizi sonucu ulaşılan bulgular, bu bölümde araştırmanın amacına ilişkin olarak geliştirilen hipotezlere dayalı olarak tablolaştırılmış ve yorumlanmıştır.

4.1. 1. Hipoteze İlişkin Bulgular

Hipotez₁: Deney ve kontrol grubu öğrencilerin ön test, Sosyal Bilgiler akademik başarı testi puanları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 3’de deney ve kontrol gruplarının Sosyal Bilgiler Başarı Testi öntest puan ortalamalarına ilişkin t- testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3. Deney ve Kontrol Grupları Sosyal Bilgiler Başarı Testi Ön Test Sonuçlarının Karşılaştırılması

Değişken	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Deney	46	68,1522	19,43961	91	1, 429	1.56
Kontrol	47	62,6596	17,59604			

Tablo 3’deki verilere göre deney grubunun öntest Sosyal Bilgiler başarı testi ortalaması $68,1522 \pm 19,43961$, kontrol grubunun $62,6596 \pm 17,59604$ ’tür. Her iki grubun Sosyal Bilgiler ön başarı testi puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark yoktur [t (91) = 1 429; p > .05]. Bu sonucuna göre H₁: “Deney ve kontrol grubu öğrencilerin ön test, Sosyal Bilgiler akademik başarı testi puanları arasında anlamlı bir farklılık yoktur” hipotezi kabul edilmiştir.

Elde edilen bulgulara dayalı olarak araştırmada deney ve kontrol grubu olarak atanan grupların Sosyal Bilgiler başarı düzeyi bakımından birbirine denk oldukları söylenebilir. Akademik başarı düzeyleri ile konuların anlaşılma düzeyleri arasında bir ortaklık söz konusudur. Tarih konularındaki olay ve olguların kavranılması tarih öğretiminde en çok üzerinde durulan ve oldukça sıkıntılı olan süreçlerdir. Öğrencilerin neden sonuç ilişkisi kurmakta zorlandıkları göz önünde bulundurulduğunda başarı

düzeyleri her zaman düşüktür. Ancak yapılan ön test sonuçlarından belli bir düzeyin yakalandığı ve başarının artırılması için yerinde ve uygun öğrenme materyalleri kullanılması gerektiği sonucu çıkarılabilir. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin öntest aritmetik ortalamalarının “Türk Tarihinde Yolculuk” ünitesi işlenmemesine rağmen yüksek olmasında; merkez okul olmasının, öğrenci ailelerinin sosyo-ekonomik düzeylerinin yüksek olmasının, dershaneye giden ve özel ders alan öğrenci sayısının fazlalığının etkisi olduğu söylenebilir.

4.2. 2. Hipoteze İlişkin Bulgular

Hipotez₂: Mezarlık ve şehitlik ziyaretleri etkinliklerine katılan deney grubunun son test Sosyal Bilgiler dersi başarı testi puanı kontrol grubundan anlamlı düzeyde yüksektir.

Tablo 4’te deney ve kontrol gruplarının Sosyal Bilgiler Başarı Testi puan ortalamalarına ilişkin betimsel istatistik sonuçları yer almaktadır.

Tablo 4. Deney ve Kontrol Gruplarının Sosyal Bilgiler Başarı Testi Öntest- Sontest Karışık Desenler Analizi Betimsel İstatistik Tablosu

Grup	Öntest			Sontest		
	N	\bar{X}	ss	N	\bar{X}	ss
Deney	46	68,1522	19,439	46	75,6522	14,58
Kontrol	47	62,6596	17,59	47	64,4149	19,88
Toplam	93	65,3763	18,63	93	69,9731	18,26

Tablo 4’teki verilere göre deney grubunun öntest Sosyal Bilgiler başarı testi ortalaması $68,1522 \pm 19,43961$, sontest ortalaması $75,6522 \pm 14,58$ ’dir. Kontrol grubunun ise sontest Sosyal Bilgiler başarı testi ortalaması $62,6596 \pm 17,59604$, sontest ortalaması $64,4149 \pm 19,88$ ’dir. Her iki grubun toplam puanlarına bakıldığında ise ön test ortalamaları $65,3763 \pm 18,63$, sontest ortalamaları $69,9731 \pm 18,26$ ’dir.

Araştırmada, her iki grubun Sosyal Bilgiler ön başarı testinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı için karışık desenler analizine ihtiyaç duyulmuştur. Tablodan da anlaşılacağı gibi uygulama sonrası, deney grubunun ortalamasında 7.5 puanlık ve kontrol grubunun ortalamasında ise 1.7553 puanlık bir artış olmuştur. Kontrol grubunun

öntest-sontest aritmetik ortalama puanlarının artışının çok düşük olması dikkat çekmektedir. Elde edilen bulgulara dayalı olarak deney grubunun Sosyal Bilgiler başarı düzeyinde önemli bir artış olduğu söylenebilir. Şehitlik ve mezarlık gibi somut öğrenme alanlarının Sosyal Bilgiler öğretimi için iyi birer araç oldukları gibi, ilgi, merak ve kavrama düzeylerine olumlu etki yaptığı; akademik başarıyı artırdığı söylenebilir. Tarih konularının öğretilmesinde merak duygusunun ve neden-niçin ve nasıl sorularına tatmin edici cevap arayan öğrencinin dikkatini artıran alan gezilerinin önemine ve bunun akademik başarıdaki yeri ön ve son test sonuçları ile daha iyi anlaşılmaktadır.

Tablo 5'te deney ve kontrol grubu öğrencilerinin Sosyal Bilgiler başarı testi sonuçlarını karşılaştırmak için yapılan Tek Faktör Üzerinde Tekrarlı Ölçümler İçin İki Yönlü Anova testinin sonuçları yer almaktadır.

Tablo 5. Öğrencilerin SBBT Öntest-Sontest Puanlarının Anova Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Denekler arası	58328,696	92			
Grup (deney / kontrol)	3253,332	1	3253,332	5,375	,023
Hata	55075,364	91	605,224		
Denekler içi	5310,007	93			
Ölçüm (öntest / sontest)	995,693	1	995,693	23,051	,000
Grup * ölçüm	383,596	1	383,596	8,881	,004
Hata	3930,718	91	43,195		
	63638,703	185			

Tablo 5'teki verilere göre, deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin Sosyal Bilgiler Başarı Testi öntest ve sontest ortalama puanları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık meydana gelmiştir ($F(1-91) = 23.051$; $p < 0.05$). Bu bulgu, grup ayrımı yapılmadığında deneklerin ön test ve son test başarı puanları arasındaki farkın anlamlı olduğunu ortaya koymuştur. Sosyal Bilgiler dersine yönelik başarılarının uygulanan mezarlık ve şehitlik ziyaretlerine bağlı olarak değiştiğini göstermektedir. Diğer bir ifade ile deney ve kontrol gruplarındaki öğrenciler bir grup varsayıldığında, Sosyal Bilgiler dersine yönelik ön test- son test arasındaki puan farkı anlamlı

düzydedir [F(1,91)= 5,37; p<0,05]. Bu sonuca göre H₂: “Mezarlık ve şehitlik ziyaretleri etkinliklerine katılan deney grubunun son test Sosyal Bilgiler dersi başarı testi puanı kontrol grubundan anlamlı düzeyde yüksektir” hipotezi kabul edilmiştir.

Deney ve kontrol grubunda olma ile farklı zamanlardaki (öntest-sontest) ölçümü gösteren faktörlerin, deneklerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik başarıları üzerindeki ortak etkisinin anlamlı olduğu belirlenmiştir (F(1-91)= 8.881; p< 0.05). Bu bulguya göre, Sosyal Bilgiler dersinde mezarlık ve şehitlik ziyaretlerine bağlı olarak öğrencilerin Sosyal Bilgiler Başarı Testi puanlarındaki değişim, kontrol grubunda yer alan ve mezarlık ve şehitlik ziyaretlerinin uygulanmadığı öğrencilerin Sosyal Bilgiler Başarı Testi puanlarındaki değişimden anlamlı düzeyde farklıdır. Bu sonuca göre mezarlık ve şehitlik ziyaretinin öğrencilerin öğrenmesine olumlu düzeyde katkısı olmuştur. Öğrencilerin puanlarında meydana gelen bu değişimin uygulanan mezarlık ve şehitlik ziyaretlerinden kaynaklandığı ileri sürülebilir.

4.3. 3. Hipoteze İlişkin Bulgular

Hipotez₃: Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin ön test, Sosyal Bilgiler dersi tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Deney ve kontrol grubunda bulunan öğrencilerin öntest Sosyal Bilgiler dersine karşı tutumlarına dair veriler karşılaştırmalı olarak Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Deney ve Kontrol Grupları Öntest Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması

Tutum	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
Deney	46	92,1522	30,40246	91	2,25	,027
Kontrol	47	80,0426	20,57854			

Tablo 6’da görüldüğü gibi; deney grubunun uygulama öncesinde Sosyal bilgiler dersine yönelik tutum düzeyi ortalaması 92,1522 ±30,40246, kontrol grubunun derse yönelik tutum düzeyi ortalaması ise 80.0426 ±20,57854’dür. Grupların elde ettikleri puan ortalamaları arasında bağımsız gruplara uygulanan t- testi sonuçlarına göre .05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir fark belirlenmiştir (t= 2.25, p< 0.05). Bu sonuca göre

H₃: “Deney ve kontrol grubu öğrencilerin ön test, Sosyal Bilgiler dersi tutum puanları arasında anlamlı bir farklılık yoktur” hipotezi reddedilmiştir.

Deney grubu öğrencilerin, kontrol grubu öğrencilere göre ön teste Sosyal Bilgiler dersine karşı daha olumlu tutum içerisinde olmaları, diğer bir ifade ile deneysel uygulamalar öncesinde deney ve kontrol gruplarının derse yönelik tutum düzeyleri, duyuşsal giriş özellikleri bakımından denk olmadıkları belirlenmiştir. Ön test puanları farklı çıktığı için ön testler kovaryans olarak kullanılmak suretiyle kovaryans (Ancova) analizi yapılmıştır. Araştırmanın takip eden bölümünde son test sonuçları ile birlikte bu analize yer verilmektedir.

4.4. 4. Hipoteze İlişkin Bulgular

Hipotez₄: Mezarlık ve şehitlik ziyaretleri etkinliklerine katılan deney grubunun son test Sosyal Bilgiler dersi tutum puanı kontrol grubundan anlamlı düzeyde yüksektir.

Tablo 7. Deney ve Kontrol Gruplarının SBTÖ Sontest Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Grup	N	Aritmetik Ortalama	Düzeltilmiş Aritmetik Ortalama
Deney	46	95,0217	92,989
Kontrol	47	88,8936	90,883

Tablo 7’de görüldüğü gibi Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği puan ortalamaları deney grubu için $\bar{X}=95.03$, kontrol grubu için ise $\bar{X}= 88.8936$ ’dır. Grupların öntest puan ortalamaları kontrol altına alındığında; sontest düzeltilmiş puan ortalamaları deney grubu için 92.989 ve kontrol grubu için ise 90.883’tür. Grupların düzeltilmiş sontest puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek amacıyla kovaryans analizi yapılmış ve elde edilen bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğrencilerin SBTÖ Öntest-Sontest Puanlarının Kovaryans Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	Anlamlılık Düzeyi (p)
Ön test (regresyon)	6740,135	1	6740,135	12,460	,001
Grup (deney / kontrol)	97,586	1	97,586	,180	,672
Hata	48683,312	90	540,926		
Toplam	56296,473	92			

Tablo 8'deki veriler incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarının deney öncesi ve deney sonrası Sosyal Bilgiler Tutum Ölçeği' ne ilişkin olarak öntest ve sontest puanlarının anlamlı düzeyde farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu verilere göre, deney ve kontrol gruplarındaki deneklerin Sosyal Bilgiler Tutum öntest ve sontest ortalama puanları arasında anlamlı düzeyde bir farklılık meydana gelmemiştir [$F(1-90) = .180$; $p > .05$]. Bu bulgu grup ayrımı yapılmadığında deneklerin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarının uygulanan mezarlık ve şehitlik ziyaretleri yönteminin derse karşı olan tutumları değiştirmedini göstermektedir. Bu sonuca göre H_4 : “Mezarlık ve şehitlik ziyaretleri etkinliklerine katılan deney grubunun son test Sosyal Bilgiler dersi tutum puanı kontrol grubundan anlamlı düzeyde yüksektir” hipotezi reddedilmiştir.

Diğer bir ifade ile , Sosyal Bilgiler dersine yönelik her iki yöntemin derse karşı olan tutumlara olan etkisi aynı düzeyde olmuştur.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırma kapsamında yürütülen Sosyal Bilgiler dersinde “Türk Tarihinde Yolculuk” ünitesi işlenirken bu ünitenin mezarlık ve şehitlik ziyaretleri ile ilişkilendirilmesinin öğrencinin akademik başarısına ve Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlara etkisinin olup olmadığına yönelik bulguların yorumlanmasıyla ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlar doğrultusundaki önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç

Araştırmada, Sosyal Bilgiler dersinde, Sosyal Bilgiler dersinin üç ana ögesinden biri olan değerlerin öğretiminde şehitliklerin ve mezarlıkların nasıl bir etkiye sahip olduğu bulunmaya çalışılmıştır.

İlköğretim Sosyal Bilgiler dersinde mezarlıkların ve şehitliklerin kullanımıyla ilgili Mihraç KULU'nun yüksek lisans çalışması dışında herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada öğrencinin yaşadığı çevredeki mezarlık ve şehitliklerin farkına vararak Sosyal Bilgiler öğretimindeki değerlerin kazanımına olan etkisi ortaya konmaya çalışılmıştır.

Araştırma 2012-2013 yılında Manisa Akhisar Misak-1 Milli Ali Şefik Orta Okulu'na giden 7/C, 7/D, 7/F ve 7/H sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Sınıfların ikisi deney, ikisi kontrol grubu olarak belirlenmiştir. Öncelikli olarak öğrencilerin I. dönem sosyal bilgiler dersi not ortalamaları okul idaresinden alınmış ve sınıfların akademik olarak birbirine eşdeğer düzeyde olup olmadığı sorgulanmıştır.

Deney grubunun başarı ortalamasının 68.84 kontrol grubunun başarı ortalamasının ise 69.59 olduğu belirlenmiş, yapılan analiz sonucunda da iki grubun birbirine benzer başarı ortalamalarına sahip oldukları istatistiksel olarak da doğrulanmıştır. Hem deney hem de kontrol grubundaki öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi'ndeki not ortalamaları “iyi” düzeydedir. Bu sonuç bize öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersinden mükemmel düzeyde olmasa da başarılı olduklarını göstermektedir.

Deney grubuna mezarlık ve şehitlik ziyaretleri etkinlikleri yaptırılmadan önce hem deney hem de kontrol grubuna Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Testi ve Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen veriler karşılaştırmalı olarak incelendiğinde; deney ve kontrol grubunun öntest Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Testi sonuçları birbirine benzer düzeyde olduğu ve sonuçların istatistiksel olarak farklılaşmadığı belirlenmiştir. Diğer bir ifade ile deney ve kontrol grubu öğrencilerin sosyal bilgiler dersi akademik başarı düzeyleri birbirlerine benzerlik göstermektedir. Ardından Sosyal Bilgiler dersinde “Türk Tarihinde Yolculuk” ünitesi işlenirken deney grubu öğrencilerine mezarlık ve şehitlik ziyaretleri etkinlikleri gerçekleştirilmiş, kontrol grubunda ise geleneksel öğretim yöntemi ile “Türk Tarihinde Yolculuk” ünitesi işlenmiştir. Ünite sonunda deney ve kontrol grubunda yer alan öğrencilere sontest Sosyal Bilgiler Dersi Başarı Testi uygulanmıştır. Elde edilen veriler deney grubu öğrencilerinin başarı düzeylerinin istatistiksel olarak kontrol grubu öğrencilerinden yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Diğer bir ifade ile öğrencilerin akademik başarılarında; mezarlık, şehitlik ve müze ziyareti yapılan deney grubunun başarısı; geleneksel yöntemin uygulandığı kontrol grubundan daha yüksek çıkmıştır. Dolayısıyla mezarlık, şehitlik ve müze ziyaretleri öğrenci başarısına olumlu etki sağlamıştır.

Deney ve kontrol gruplarına uygulanan Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği ön test sonucuna göre ise; deney grubundaki öğrencilerin istatistiksel açıdan kontrol grubundaki öğrencilere göre Sosyal Bilgiler dersine karşı daha olumlu tutum içerisinde buldukları belirlenmiştir. Bu sonuçtan sonra grupların öntest puan ortalamaları kontrol altına alınarak, son testler yapılmış ve iki grup arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır. Diğer bir ifade ile öğrencilerin tutum düzeylerinde; kullanılan öğretim yöntemleri (mezarlık, şehitlik ve müze ziyaretleri ile geleneksel yöntem) öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine karşı olan tutumlarını benzer düzeyde etkilemiştir.

5.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

- Şehitlik ve mezarlık ziyaretlerinin öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersi akademik başarı düzeyine yaptığı olumlu etkilerden yola çıkarak, Sosyal Bilgiler

öğretiminde mezarlık ve şehitlik ziyaretleri etkinliklerine konuların uygunluk düzeyleri kapsamında yer verilmesi uygun olacaktır.

- Mezarlık ve şehitlik ziyaretlerinin kullanılarak ders işlenmesi, Sosyal Bilgiler müfredatına içerik olarak uygun olmasına rağmen, süre konusunda sıkıntı yaşandığı gözlemlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığınca, Sosyal Bilgiler dersinin mezarlıklar ve şehitliklerde öğretimine ilişkin yeni bir program hazırlaması önerilmektedir.
- Mezarlık ve şehitlik ziyaretlerinin etkinliğine ilişkin sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Konu ile ilgili literatüre katkı sağlaması ve mezarlık ve şehitlik ziyaretlerinin etkinliğinin belirlenmesine yönelik olarak araştırmanın benzerleri, farklı ünitelerde diğer il veya ilçelerdeki öğretmenler tarafından gerçekleştirilebilir.
- Araştırmanın benzerlerinin Sosyal Bilgiler Dersinde gezi programlarının etkinliğinin ortaya konulması için Sosyal Bilgiler Dersi 6. ve 8. sınıflarında da gerçekleştirilebilir.
- Araştırmada gezi etkinliklerine kız öğrencilerin katılımının daha yoğun olduğu gözlenmiştir. Buradan yola çıkarak, öğrencilerin yakın ve uzak çevreye yapacağı gezi çalışmalarının iyi planlanması ve özellikle erkek öğrencilerin katılımının da sağlanmaya çalışılması önerilmektedir.
- Mezarlık ve şehitlik ziyaretlerinin önemi ile ilgili basın yayın organlarında kamu spotu oluşturularak öğrenci velilerinin bu geziler hakkında “çocuklarının psikolojisini olumsuz etkiliyor” düşüncesini azaltmaya yönelik çalışmalar yapılabilir.
- Mezarlık ve şehitliklerde donanımlı bir rehber bulundurulmalı, şehitliklerin girişindeki levhada mezar yerleri ayrıntılı olarak belirtilmelidir.

KAYNAKÇA

Açar, Seçil, (2010), **İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Gözlem Gezisi Uygulamasının Öğrencilerin Eleştirel öğrenme Becerisine ve Çevre Duyarlılığına Etkisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale OnSekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Açıkgöz, Merve, (2006), **Sosyal Bilgiler Öğretiminde Gezi-Gözlem ve İnceleme Yönteminin Etkililiğinin İncelenmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Akyürek, Timuçin, (2011), **İlköğretim I. Kademe Görsel Sanatlar Dersinde Müze Eğitiminin Tarih Kültür ve Bilinci Oluşturulmasındaki Önemi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Ata, Bahri, (2002), **Müzelerle ve Tarihi Mekanlarla Tarih Öğretimi: Tarih Öğretmenlerinin Müze Eğitimine İlişkin Görüşleri**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Aykaç, Necdet, Aydın, Hasan, (2006), **Öğrenme-Öğretme Sürecinde Planlama ve Uygulama**, Ankara: Naturel Yayıncılık.

Bilen, Mürüvvet, (1999), **Plandan Uygulamaya Öğretim**, Ankara: Anı Yayıncılık.

Büyüköztürk, Şener, (2001), **DeneySEL Desenler Öntest-Sontest Kontrol Grubu Desen ve Veri Analizi**, 2. Basım, Ankara: Pegem Yayıncılık.

Çay, Abdulhaluk, (1983), **Anadolu'da Türk Damgası Koç Heykel-Mezar Taşları ve Türkler'de Koç-Koyun Meselesi**, Ankara: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.

Çelebi, Celalettin, (2006), **Yapılandırmacılık Yaklaşımına Dayalı İşbirlikli Öğrenmenin İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Öğrencilerin Erişimi ve Tutumlarına Etkisi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Demirel, Özcan, (1993), **Genel Öğretim Yöntemleri**, 4. Basım, Ankara: Usem Yayıncılık.

Demirel, Özcan, (2000), **Planlamadan Uygulamaya Öğretme Sanatı**, 2. Basım, Ankara: Pegem A Yayınevi.

Demirel, Özcan, (2002), **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**, 3. Basım, Ankara: Pegem Yayıncılık.

Demirel, Özcan, Başbay, Alper, Uyangör Nihat, Bıyıklı, Cemal, (2001), Proje Tabanlı Öğrenme Modelinin Öğrenme Sürecine ve Öğrenme Tutumlarına Etkisi. **X. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiriler Kitabı**, Bolu.

Dilek, Dursun, (2002), **Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi**, Ankara: Pegem A Yayınları.

Doğanay, Ahmet, (2002), “Sosyal Bilgiler Öğretimi”, **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi**, Öztürk, C., Dilek, D. (Ed). 4. Basım, Ankara: PegemA Yayıncılık, s. 16-46.

Dönmez, Cengiz, (2003), “Sosyal Bilimler ve Sosyal Bilgiler”, **Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu**, Şahin, C. (Ed). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, s.32-41.

Erdem, Mahmut, (2007), **Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Gezi-Gözlem Tekniğine İlişkin Görüşleri**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Erden, Münire, (1998), **Eğitimde Program Değerlendirme**, Ankara: Anı Yayıncılık.

Gözütok, F. Dilek, (2000), **Öğretmenliği Geliştiriyorum**, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Hooper-Greenhill, Eilean, (2000), **Müze ve Galeri Eğitimi**, (çev. Evren, M. ve Kapçı, E.). Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

Karamağaralı, Beyhan, (1992), **Ahlat Mezar Taşları**, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Karasar, Niyazi, (2005), **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, 14. Basım, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kocaoluk, Mehmet Ş. (2003), **İlköğretimde Temel Mevzuat ve Yönetmelikler**, İstanbul: Kocaoluk Yayınevi.

Köstüklü, Nuri, (1998), **Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi**, 2. Basım, Konya: Kuzucular Ofset.

Kulu, Mihraç, (2009), **İlköğretim Sosyal Bilgiler Eğitiminde Mezarlıkların ve Şehitliklerin Kullanılması**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Küçükahmet, Leyla, (2005), **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**, 7. Basım, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Mazman, Fatma, (2007), **Sosyal Bilgiler Eğitiminde Gezi-Gözlem Metodunun Uygulanmasına İlişkin Bir Araştırma (Tokat Örneği)**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, GaziOsmanPaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). (2004), **İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi (4-5. Sınıflar) Öğretim Programı**, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

MEB (Milli Eğitim Bakanlığı). Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2005), **İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi 6-7. Sınıflar Öğretim Programı ve Kılavuzu** Taslak Basım, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Nas, Recep, (2003), **Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, Eğitim Fakülteleri ve Sınıf Öğretmenleri İçin**, Bursa: Ezgi Kitabevi.

Oğuzkan, Turhan, (1981), **Türkiye’de Ortaöğretim ve Sorunları**, İstanbul: Altın Matbaacılık.

Özay, Erdal, (2003), **Ortaöğretim Coğrafya Eğitimi ve Öğretiminde Gezi-Gözlem Metodunun Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi ve Diğer Öğretim Metotlarıyla Karşılaştırılması**, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Özdemir, Mustafa, (1998), **Hayat Bilgisi Öğrenme ve Öğretme Etkinlikleri**, Ankara: Pegem Yayıncılık.

Özkümüş, Tuba, (2010), **İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretiminde İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Öğrencilerin Akademik Başarılarına Derse Yönelik Tutumlarının Etkisi**, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Paykoç, Fersun, (1991), **Tarih Öğretimi**, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.

Saban, Ahmet, (2000), **Öğrenme Öğretme Süreci, Teori ve Yaklaşımlar**, Ankara: Nobel Yayınları.

Slavin, Robert E. (1990), **Cooperative Learning: Theory, Research, and Practise**, New Jersey: Prentice Hall, Englewood Cliffs.

Sönmez, Veysel, (1999), **Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu**, 2. Basım, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Sönmez, Veysel, (2001), **Öğretmen El Kitabı**, 2. Basım, Ankara: Anı Yayıncılık.

Sözer, Ersan, (2003), “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kullanılan Belli Başlı Yöntem ve Teknikler”, **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**, M. Gültekin (Ed). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, s.89-120.

Sungu, İhsan, Ata, Bahri, (2002), “Tarih Öğretimi Hakkında”, **Milli Eğitim Dergisi**, s.153-154.

TDK (Türk Dil Kurumu) (2005), **Türkçe Sözlük**, 10. Basım, Ankara: Türk Dil Kurumları Yayınları.

Vural, Birol, (2004), **Öğretim Faaliyetlerinde Yöntem-Teknik ve Etkinlikler**, İstanbul: Hayat Yayınları.

Yavuz, Kudret Eren, (2005), **Yeniden Yapılanan Sınıflar İçin Aktif Öğrenme Yöntemleri**, Ankara: Meter Matbaası.

Yönev, Muammer (2008). **Ortaöğretimde Okutulan Tarih Derslerindeki Gezi Gözlem ve İnceleme Etkinliklerinin Öğrenciler Açısından Kazanımları**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.

İnternet Kaynakları:

Bernard, Howard, Smith, Robert, Research & Investigation Project (RIP) A Grave Undertaking http://www.memorialhall.mass.edu/classroom/cirriculum_8th/unit (Erişim Tarihi: 30.11.2012).

<http://mevzuat.meb.gov.tr/html/88.html> (Erişim Tarihi: 02.01. 2013)

<http://ttkb.meb.gov.tr/yeniçalışmalar/muze/muze.htm> (Erişim Tarihi: 29.03.2013)

<http://yayın.meb.gov.tr/dergiler/153-154/ata.htm> (Erişim Tarihi: 29.03.2013)

www.epo.hscettepe.edu.tr/eleman/Bolu.doc (Erişim Tarihi: 21.02. 2013)

EKLER

Ek 1: Türk Tarihinde Yolculuk Ünitesi Başarı Testi

Sevgili öğrenciler, Cevaplayacağınız bu test sosyal bilgiler dersine yönelik başarınızı belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Desteğiniz için teşekkürler...

TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK ÜNİTESİ ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR

1) Aşağıdakilerden hangi gayrimüslimlerin Osmanlı Devletindeki hakları arasında gösterilemez?

- A- İnançlarını ve kültürlerini rahatça yaşayabilirlerdi.
- B- Gayrimenkul satın alabilirlerdi.
- C- Serbestçe ticaret yapabiliyorlardı.
- D- Askeri komuta kademesinde yer alabiliyorlardı.

2) Fatih Sultan Mehmet zamanında Amasra, Sinop, Trabzon ve Kırım'ın alınması hangi amacı sağlamaya yöneliktir?

- A- Anadolu'da Türk birliğini sağlanması
- B- Karadeniz hâkimiyeti
- C- Bizans'ın parçalanması
- D- Balkanların ele geçirilmesi

3) Aşağıdakilerden hangisi Akdeniz'in Türk egemenliğine girmesini sağlamıştır?

- A- Rodos'un alınması
- B- Kıbrıs'ın alınması
- C- Preveze Deniz Savaşı'nın kazanılması
- D- Kırım'ın alınması

4) Aşağıdakilerden hangisi Divan-ı Hümayun üyesi değildir?

- A- Sadrazam
- B- Kazasker
- C- Defterdar
- D- Kadı

5) Lale devrinde Osmanlı'da birçok yenilikler yapılmıştır. Hangisi bu yenilikler arasında yer almaz?

- A- Posta teşkilatı kuruldu.
- B- Matbaa getirildi.
- C- İtfaiye örgütü kuruldu.
- D- Kağıt ve kumaş fabrikaları açıldı.

6) Aşağıdaki padişahların hangisi ile Karadeniz Türk gölü haline geldi?

- A- Fatih Sultan Mehmet
- B- Kanuni Sultan Süleyman
- C- Osman Bey
- D- Yavuz Sultan Selim

7) Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti zamanında gayrimüslimlere karşı hoşgörülü bir politika izlendiğine örnek gösterilebilir?

- A- Avrupa tarihçilerinin Osmanlı şehirlerini gezmeleri
- B- İzmit'te gayrimüslimler için bir mahalle oluşturulmuş olması
- C- Osmanlı Devleti'nin Bizans sınırında kurulmuş olması
- D- Osmanlı Devleti'nin İslam Dinini Avrupa'da yaymak istemesi

8) Fatih Sultan Mehmet zamanında;

- Cenevizlilerden Amasra,
- İsfendiyaroğullarından Sinop,
- Karamanoğullarından Konya ve Karaman alınmıştır.

Fatih'in bu gelişmelerle ulaşmak istediği amaç aşağıdakilerden hangisidir?

- A- Dış ülkelerle ilişkileri arttırmak.
- B- Anadolu'da siyasi birlik sağlamak.
- C- Denizlerde üstünlük sağlamak.
- D- Avrupa ülkelerinin doğu ile ticaretini engellemek.

9) Türkiye Selçukluları, yaptıkları kervansaraylarda yolcuları her türlü ihtiyacını karşılıyorlardı. Burada yolcular hayvanlarıyla birlikte ücretsiz kalabiliyorlar. Hasta olanlar tedavi ediliyor hatta fakir yolculara gerekli malzemeler veriliyordu. Bu uygulamanın temel nedeni olarak hangisi söylenebilir?

- A- Yerli halkın birlik ve beraberliğini sağlamak.
- B- Ülke sınırlarını genişletmek.
- C- Ticari faaliyetleri geliştirmek.
- D- Haçlılara karşı göç oluşturmak.

10) "Osmanlı Devleti'nde ilk altın parayı Fatih Sultan Mehmet bastırmıştır." ifadesi aşağıdakilerden hangisinin doğrudan kanıtıdır?

- A- Askeri harcamaların çok fazla olduğunun.
- B- Ekonomisinin gelişmiş olduğunun.
- C- Devletin imparatorluk unvanı kazandığının.
- D- Ekonomik giderlerin fazla olduğunun.

11) Aşağıdaki tarihi eserlerden hangisi Danişmentlilere aittir?

- A- *Mama Hatun Külliyesi*
- B- *Yağbasan Medresesi*
- C- *Malabadi Köprüsü*
- D- *Divriği Ulu Cami*

12) Osmanlı Devletinde görevli Defterdar'ın günümüzdeki karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A- *Milli Savunma Bakanı*
- B- *Milli Eğitim Bakanı*
- C- *Maliye Bakanı*
- D- *Adalet Bakanı*

13) Fetret Devri'ni sona erdiren, Osmanlı Devleti'nin bütünlüğünü yeniden sağlayan padişah aşağıdakilerden hangisidir?

- A- *I. Murat*
- B- *II. Murat*
- C- *I.Mehmet(çelebi Mehmet)*
- D- *Fatih Sultan Mehmet*

14) Osmanlı devleti döneminde ilk medrese hangi şehrimizde kurulmuştur?

- A- *Bursa*
- B- *İstanbul*
- C- *İznik*
- D- *Edirne*

15) Orhan Bey döneminde Anadolu'da yaşayan Türkmenlerden bir kısmı Rumeli'ye yerleştirilmiştir. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı devletinin iskan politikasının amaçlarından değildir?

- A- *Fethedilen toprakların elde kalmasını sağlamak*
- B- *Fethedilen yerlerin güvenliğini sağlamak*
- C- *Boş sahaları yerleşime açmak*
- D- *Yerli nüfusun bölgeyi terk etmesini sağlamak*

16) Aşağıdakilerden hangisi, ilk Türk denizcisi olarak tanımlanır?

- A- *Çaka bey*
- B- *Tuğrul Bey*
- C- *I. Mesut*
- D- *Kılıçarslan*

17) Karesioğulları, Aydınoğulları, Saruhanoğulları, Mentешеoğulları beyliklerinin Osmanlı Devletine bağlanması Osmanlıların aşağıdaki alanlardan hangisinde daha fazla güçlenmesini sağlamıştır?

- A- Denizcilik
- B- Ticaret
- C- Hayvancılık
- D- Tarım

18)-Mustafa Kemal Atatürk, Sivas kenti için “Cumhuriyet’in temeli burada atıldı” demiştir. Bu sözün söylenmiş olmasının sebebi hangisidir?

- A- Sivas ’ın eski bir yerleşim yeri olması.
- B- Sivas ’ın türküleri ile ünlü olması.
- C- Sivas ’ın milli mücadelede çok etkili ulusal bir kongreye ev sahipliği yapmış olması.
- D- Sivas ’ın demiryolu ulaşımında önemli bir merkez olması.

19) -Kağıt ve kumaş fabrikası ve çini atölyeleri açılmıştır

- Çiçek aşısı ilk kez uygulanmıştır
- Karantina servisleri kurulmuştur
- Avrupa ’ya elçiler gönderilmiştir

Yukarıdaki gelişmeler, ne zaman gerçekleşmiştir?

- A- Lale Devri
- B- Osmanlı kuruluş dönemi
- C- Cumhuriyet dönemi
- D- Rönesans dönemi

20) Osmanlı Devleti’nde 18.yüzyıldaki yenilikler öncelikle hangi alanla ilgilidir?

- A- Ordu
- B- Ekonomi
- C- Kültür
- D- Sosyal Yaşam

21) - Seyahatname' isimli bir eseri vardır

- Mısır, Anadolu, Rumeli, Kafkasya, İran gibi çeşitli yerlere seyahat etmiştir
- 17.yy’da yaşamıştır.

Yukarıda bazı özellikleri verilen Türk gezgini kimdir?

- A- İbn-i Batuta
- B- Barbaros Hayrettin
- C- Evliya Çelebi
- D- Yunus Emre

22) Yavuz Sultan Selim döneminde aşağıdaki savaşlardan hangisi yapılmamıştır?

- A- Otlukbeli Savaşı
- B- Çaldıran Savaşı
- C- Mercidabık Savaşı
- D- Ridaniye Savaşı

23) Dulkadiroğlu Beyliğine hangi Osmanlı padişahı son vermiştir?

- A- Fatih Sultan Mehmet
- B- II. Bayezid
- C- Kanuni Sultan Süleyman
- D- Yavuz Sultan Selim

24) Osmanlı Devleti'nde yeniliklerde öncelik askeri alandı. Askeri okullar açıldı. Avrupa'dan subay ve öğretmenler getirildi. Bu bilgiye dayanarak hangi sonuca ulaşamayız?

- A- Askeri alanda yeniliğin gerekliliği anlaşılmıştır.
- B- Askeri yeniliklerde Avrupa örnek alınmıştır.
- C- Askeri okullarda Avrupalı eğitimcilere görev verilmiştir.
- D- Askeri alanda tam bir iyileşme sağlanmıştır.

25) I-Hititlerde, toprak verilmiş olan komutan ve valiler, savaş zamanlarında besledikleri askerlerle savaşa katılırlardı,
II-Selçuklularda ikta sahipleri toprağı işleme karşılığında belli sayıda asker besler ve savaş zamanında orduya katılırlardı.
III-Osmanlılarda Tımar sistemi sayesinde hazineye yük olmadan güçlü ordulara sahip olunuyordu.

Yukarıdaki bilgilere dayanarak ulaşabileceğimiz yargı hangisidir?

- A- Osmanlıların kullandığı sistem diğerlerinden daha etkilidir.
- B- Toprak yönetiminde Osmanlılar Selçuklulardan, Selçuklular da Hititlerden etkilenmişlerdir.
- C- Selçuklularda ikta sahipleri toprağı işlemezse toprak ellerinden alınır.
- D- Hititler bu sistemle komutan ve valilerini ödüllendirmişlerdir.

26) Malazgirt Savaşından sonra Anadolu'ya gelen Türk komutanları Anadolu'da ilk Türk devletlerini kurmuşlardır. Bu devletlerin Türk Tarihi'ne yaptıkları en önemli katkı aşağıdakilerden hangisidir?

- A- Anadolu'nun Türkleşmesini sağladılar.
- B- Bizans'ı ortadan kaldırdılar.
- C- Haçlılarla Mücadele ettiler.
- D- Anadolu Selçuklu Devleti'ni kurdular.

27) - Doğu Akdeniz'in güvenliği sağlandı.

- Anadolu'dan Türkmenler bölgeye iskan ettirildi.

- Avrupalılar bir Haçlı donanması oluşturup Osmanlı donanmasını yaktı.

Sonuçları verilen fetih aşağıdakilerden hangisidir?

A- Kıbrıs

B- Kırım

C- Trabzon

D- Amasra

28) Lâle Devri'nde yapılan yeniliklerden bazıları şunlardır:

- İlk Türk matbaası kurularak, dinî eserler dışındaki eserler basılmaya başlandı.

- Yeni kütüphaneler açılarak, çeşitli alanda birçok eser Türkçeye tercüme edildi.

- Viyana, Paris gibi Avrupa başkentlerine elçiler gönderildi.

Bu bilgilere göre, Lâle Devriyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A- Daha çok askerlik alanında ıslahatlar yapıldığı

B- Basılan kitap sayısında artış olduğu

C- Avrupa'nın daha yakından tanınmak istendiği

D- Düşünce hayatının gelişmesine önem verildiği

29) İstanbul'un fethiyle, kale ve surların top gülleleriyle yıkılabileceği anlaşıldı. Bu gelişme, Avrupa'da aşağıdakilerden hangisinde etkili olmuştur?

A- Rönesans hareketlerinin hızlanmasında

B- Kralların, derebeylerin egemenliğine son vermesinde

C- Yeni ticaret yollarının bulunmasında

D- Coğrafi Keşiflerin başlamasında

30) Lale Devri'nde;

- Matbaa kurulmuş,

- İlk kez çiçek aşısı uygulanmış

- Arapça ve Farsça eserler Türkçe'ye çevrilmiş,

- Yeniçerilerden oluşan bir itfaiye bölümü oluşturulmuştur.

Bu gelişmelere bakılarak Lale Devri'nde hangi alanda ıslahat yapıldığı söylenemez.

A- Askeri

B- Sosyal

C- Sağlık

D- Kültürel

31) Osmanlı Devleti'nin yükselme Dönemi padişahlarından olan Yavuz Sultan Selim,1516 yılında Mercidabık ve Ridaniye savaşlarını yaptı ve Baharat Yolu'nun kontrolünün ele geçirdi. Ancak Osmanlı Devleti Baharat Yolu'ndan gerektiği gibi faydalanamadı.

Bu Durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A- Mercidabık ve Ridaniye Savaşlarının kaybedilmesi.*
- B- Avrupa'da Coğrafi Keşiflerin başlaması.*
- C- Osmanlı Devleti'nin merkezi otoritesinin zayıflaması.*
- D- Osmanlı Devleti'nin Baharat Yoluna gereken önemi vermemesi.*

32) Aşağıdakilerden hangisi Türkiye Selçuklularının ülkesinde ticaretin gelişmesine yönelik olarak yapılmıştır?

- A- Kervansaraylar*
- B- Medreseler*
- C- Darüşşifa*
- D- İmaretler*

33) Aşağıdakilerden hangisi Malazgirt Savaşından sonra Anadolu'da kurulan ilk Türk devletlerinden birisi değildir?

- A- Danişmentliler*
- B- Artuklular*
- C- Memlûklüler*
- D- Mengücekliler*

34) Bizans'ın Türklere karşı saldırılarını sona erdiren Anadolu'nun Türk yurdu olduğunu kesinleştiren savaştır. Bu savaştan sonra Anadolu Selçuklu devleti iyice zayıflamış ve Moğol himayesine girmiştir. Yukarıdaki savaşlar hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A- Malazgirt → Miryakefalon*
- B- Pasinler → Yassı çemen*
- C- Miryakefalon → Köseadağ*
- D- Malazgirt → Köseadağ*

35) Anadolu Selçuklu Devleti'nin Moğollar tarafından yıkılmasından sonra, Anadolu'da birçok Türkmen Beyliği kurulmuştur. Bu durum, Anadolu Selçuklu Devleti'nin hangi özelliğinin bir sonucudur?

- A- Türkmen Beylerinin bölgelerini hükümdar adına yönetmesinin*
- B- Ülke topraklarında ikta sisteminin uygulanmasının*
- C- Hükümdarlığın babadan oğla geçmesinin*
- D- Ülke topraklarının hükümdar ailesine ait olmasının*

36) Haçlı seferleri ile kağıt, matbaa, pusula ve barut gibi teknik buluşlar Avrupa'ya yayılmaya başlamıştır. Sadece bu durum seferlerinin aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığının göstergesidir?

- A- Akdeniz ticaretinin gelişmesine*
- B- Kilise'nin etkinliğinin artmasına*
- C- Kültürel etkileşim yaşanmasına*
- D- Ekonominin tarıma dayanmasına*

37) Türkiye Selçukluları, yaptıkları kervansaraylarda yolcuları her türlü ihtiyacını karşılıyorlardı. Burada yolcular hayvanlarıyla birlikte ücretsiz kalabiliyorlar hasta olanlar tedavi ediliyor hatta fakir yolculara gerekli malzemeler veriliyordu. Bu uygulamanın temel nedeni olarak hangisi söylenebilir?

- A- Yerli halkın birlik ve beraberliğini sağlamak*
- B- Ülke sınırlarını genişletmek*
- C- Ticari faaliyetleri geliştirmek*
- D- Haçlılara karşı güç oluşturmak*

38) 1071' yılından itibaren Türkleşmeye başlayan Anadolu'da yüzyıllardan beri çok sayıda Ermeni ve Rum nüfusunun olduğu belirlenmiştir. Aşağıdakilerin hangisi bu durumun ortaya çıkmasında etkili olmuştur?

- A- Kültür değerlerine bağlı olmaları*
- B- Avrupa devletleri tarafından korunmaları*
- C- Türk devletini benimsemeleri*
- D- Türklerin hoşgörülü bir politika izlemesi*

39) Aşağıdaki savaşlardan hangisi ile Anadolu Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girmiştir?

- A- Dandanakan*
- B- Pasinler*
- C- Köseadağ*
- D- Malazgirt*

40) Büyük Selçuklu Devleti'nin kuruluşundan (1040) Malazgirt zaferine kadar (1071) süren zaman içerisinde Türkler, Anadolu'ya yaptıkları akınlarla Bizans'ın direnme gücünü büyük ölçüde kırdılar. Büyük Selçuklu Devleti'nin bu faaliyetlerinin aşağıdakilerden hangisine ortam hazırladığı söylenebilir?

- A- Atabeyliklerin kurulmasına*
- B- İslam birliğinin sağlanmasına*
- C- Moğol akınlarının önlenmesine*
- D- Anadolu'nun fethine*

Ek 2: Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Öğrenci Tutum Ölçeği

Sevgili öğrenciler Cevaplayacağınız tutum ölçeği sizi daha yakından tanımak ve sosyal bilgiler dersi ile ilgili düşüncelerinizin ne olduğunu öğrenmek için hazırlanmıştır. Bu nedenle her maddeyi okuyup iyice anladıktan sonra “Tamamen Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum” ve “Hiç Katılmıyorum” şıklarından size uyan birini (X) ile işaretleyiniz.

Desteğiniz için teşekkürler...

	Maddeler	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1	<i>Sosyal Bilgiler dersinde zilin nasıl çaldığını anlamıyorum.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2	<i>Sosyal Bilgiler dersi yerine başka bir derse girmeyi tercih ederim.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3	<i>Tarihte isim yapmış kahramanların hayatlarını dinlemek bana zevk verir.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4	<i>Sosyal Bilgiler dersinin konuları bana ilginç geliyor.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5	<i>Sosyal Bilgiler dersinde yeni konuları öğrenmek bana heyecan veriyor.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6	<i>Sosyal Bilgiler dersi bende güzel duygular uyandırıyor.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7	<i>Sosyal Bilgiler dersinin gelmesini dört gözle bekliyorum.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8	<i>Sosyal Bilgiler sevdiğim dersler arasındadır.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
9	<i>Mümkün olsa boş derslerimde Sosyal Bilgiler dersine girmek isterim.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10	<i>Tarihi hikayeleri dinlemek bana zevk verir.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
11	<i>Boş zamanlarımda Sosyal Bilgiler dersiyle ilgili kitaplar okurum.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
12	<i>Sosyal Bilgiler dersi başlamadan önce işleyeceğimiz konuyu okumak bana eğlenceli geliyor.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
13	<i>Sosyal Bilgiler dersinde başarılı olacağımı düşünüyorum.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
14	<i>Sosyal Bilgiler dersine çalışmam gerektiği zaman kendimi yorgun hissediyorum.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
15	<i>Sosyal Bilgiler dersi öğretmenim o gün derse gelmezse kendimi kötü hissederim.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
16	<i>Sosyal Bilgiler dersinden yüksek not alacağıma inanıyorum.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
17	<i>Sosyal Bilgiler dersi olmasaydı okulu daha çok severdim.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

18	<i>Sosyal Bilgiler dersinin zaman kaybı olduğunu düşünüyorum.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
19	<i>Sosyal Bilgiler dersinde canım sıkılıyor.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
20	<i>Sosyal Bilgiler dersinin olduğu günlerde okula gelmek istemiyorum.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
21	<i>Sosyal Bilgiler dersi sınavı olduğu gün kendimi rahat hissediyorum.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
22	<i>Sosyal Bilgiler beni huzursuz eden bir kelimedir.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
23	<i>Sosyal Bilgiler öğretmeni olmak isterdim.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
24	<i>Coğrafya dersinde ülkemizi ve dünyamızı tanıma fırsatı bulduğum için mutlu olurum.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
25	<i>Sosyal Bilgiler dersi merakımı gideriyor.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
26	<i>Sosyal Bilgiler dersinde güzel şeyler öğreniyorum.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
27	<i>Televizyonda Sosyal Bilgiler ile ilgili konuları izlemekten zevk alırım.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
28	<i>Sosyal Bilgiler dersi güncel bilgileri içerdiğinde hoşuma gidiyor.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
29	<i>Sosyal Bilgiler dersinde gördüğüm uzak diyarları merak ederim.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
30	<i>Çevremde gördüğüm yeryüzü şekilleri ilgimi çeker.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
31	<i>Coğrafya bilgisi insan yaşamı için çok önemlidir.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
32	<i>Sosyal Bilgiler dersi konularını çabuk unuttuğum için çalışmak içimden gelmiyor.</i>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Ek 3: Yeni Mezarlık Garnizon Şehitliği Gezi Fotoğrafları





Ek:4 Reşat Bey Mezarlığı Gezi Fotoğrafları





Ek:5 Su Yolu Mezarlığı Gezi Fotoğrafları





Ek 6: Müze Gezisi Fotoğrafları





Ek 7: Uygulanabilecek Çalışma Kağıtları

Dersin Adı	SOSYAL BİLGİLER
Sınıf	7
Ünitenin Adı	TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK
Konu	SEYYAHLARLA GEZİNTİ
Önerilen Süre/Tarih	4 hafta
Kazanımlar	<p>Mezarlık, şehitlik ve müze ziyaretlerinden yararlanarak Türk kültürüne ait unsurları örneklendirir.</p> <p>Mezarlık, şehitlik ve müze ziyaretlerinden faydalanarak Türk kültür, sanat ve estetik anlayışındaki değişim ve sürekliliğe ilişkin kanıtlar gösterir.</p>
Öğretme-Öğrenme-Yöntem ve Teknikleri	<p>Soru-cevap</p> <p>Tartışma</p> <p>Gezi gözlem tekniği</p>
SÜREÇ	
<p>Örnek olarak sunulan çalışma kağıtları Türk Tarihinde Yolculuk ünitesi dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu çalışma kağıtları örnek olması amacıyla hazırlanmıştır.</p> <p>Hepsinin aynı anda kullanılma zorunluluğu bulunmamaktadır. Öğretmen, öğrenci sayısı, mezarlığın büyüklüğü, bulunulan şehir, ilçe, kasaba, köy ve ders süresini dikkate alarak değişiklikler yapabilir.</p>	

YENİ MEZARLIK GARNİZON ŞEHİTLİĞİ ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KAĞIDI

Yönerge: Aşağıda Yeni mezarlık Garnizon Şehitliği'nde bulunan mezar taşları yer almaktadır.

Mezar taşlarını dikkatli inceleyiniz. Soruları bu mezar taşlarını dikkate alarak cevaplandırın



1.

- a) İlçemizin en işlek caddesinin adının nereden geldiğini biliyor musunuz? Yukarıda yer alan mezarlardan kaç numaralı olanı caddenin ismine aittir? Caddeye ismini veren kişi hakkında kısaca bilgi veriniz.
- b) Okuduğunuz okulun isminin nereden geldiğini biliyor musunuz? Yukarıda yer alan mezarlardan kaç numaralı olanı okulunuzun ismini veren kişiye aittir? Okuluza ismini veren kişi hakkında kısaca bilgi veriniz.
- c) İlçemizin kütüphanesine ismini veren kişinin mezar taşı yukarıda yer alan mezarlardan kaç numaralı olanıdır? Kütüphaneye ismini veren kişi hakkında kısaca bilgi veriniz.
- d) Milli kurtuluş mücadelesinin ilk şehidi kimdir? Yukarıda yer alan mezarlardan kaç numaralı olanı ilk şehide aittir? Milli mücadelenin ilk şehidi hakkında bilgi veriniz.
- e) Okulunuz kütüphanesine ismini veren kişinin mezarı yukarıda yer alanlardan kaç numaralı olanıdır? Kütüphaneye ismini veren kişinin hayatı hakkında bilgi veriniz.
- f) İlçemizde yer alan parklardan hangisinin ismi yukarıda yer alan mezarlardan kaç numaralı olanından gelmektedir? Parka ismini veren kişinin hayatı hakkında bilgi veriniz.

2. Yeni Mezarlık'taki mezar taşlarından birini seçiniz. Bundan sonraki soruları seçtiğiniz mezar taşındaki bilgileri inceleyerek dikkatlice cevaplayınız.

SEÇTİĞİNİZ MEZAR TAŞI SAHİBİNİN:

Adı:
Soyadı:
Doğum Yeri:
Doğum ve Ölüm Tarihleri:
Kaç yaşında vefat etmiştir?
Mezar taşında sembol yada şekiller var mı? Varsa ne anlama geldiğini araştırıp yazınız.



Yukarıda yer alan mezar taşlarının ortak özellikleri ve farklılıkları nelerdir?
Mezar taşlarında yer alan resimler neyi ifade ediyor olabilir?

3. Aşağıda yer alan mezar taşının sizde uyandırdığı duyguları içeren bir kompozisyon yazınız. Kompozisyonunuzu yazarken kompozisyon kuralları, yazım ve noktalama kurallarına uyunuz.



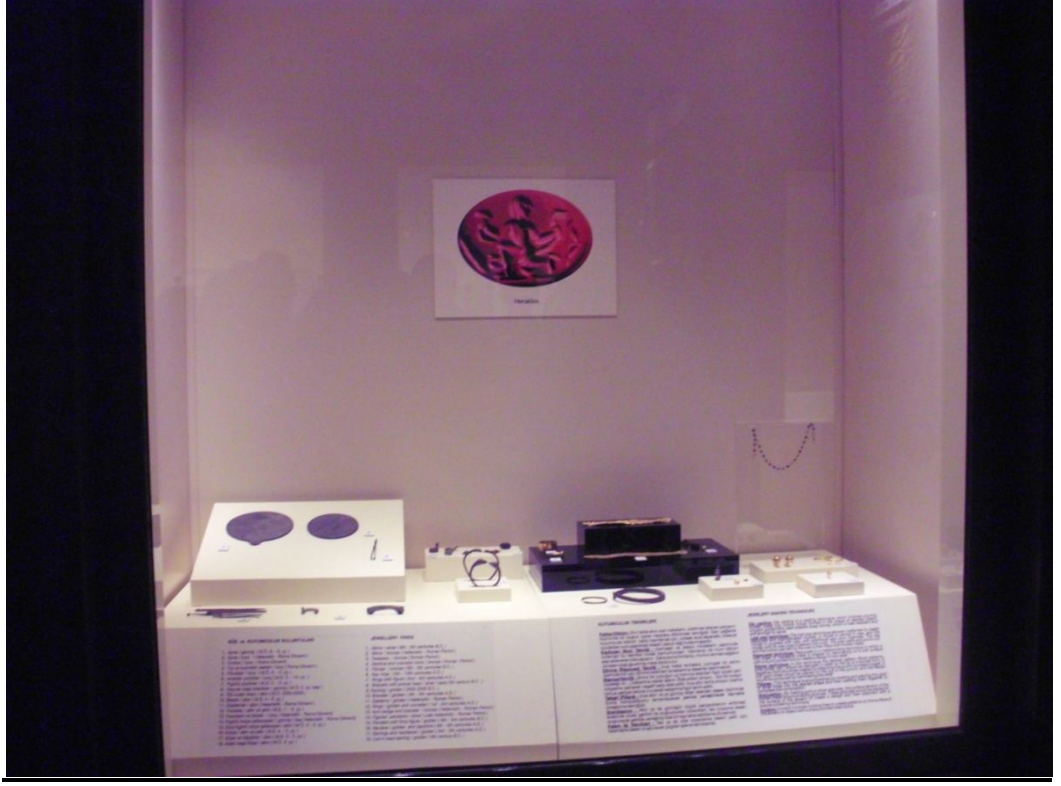
AKHISAR MÜZESİ GEZİSİ ÖĞRENCİ ÇALIŞMA KAĞIDI



1. İlk insanlar günlük yaşamlarında alışverişlerinde neyi kullanmaktaydı? İnsanlar kullandıkları eşyaları hangi madeni eşyadan yapmaktadırlar?



2. Yukarıdaki resimden hareketle insanlar bir yerden başka bir yere ulaşmak için hangi araçları kullanmışlardır? Kullandıkları araçları nasıl hareket ettirmişlerdir?



3. Bu camkanda Lidyalılar döneminden takı eşyalarını görüyorsunuz. Bu takılar hangi malzemeden yapılmış? Şekillerini ve desenlerini anlatabilir misiniz? Lidyalılar bu takıları nasıl ve hangi amaçla kullanıyorlardı? Günümüzde kullanılanlara benziyor mu?



4. Bu halılar ne tür bir malzemedendir ve nasıl yapılmıştır? Bu halıların nasıl tasarlandığını tanımlayabilir misin? İlginizi çeken şekiller var mı? Günümüzde halıların tasarımında ne gibi değişiklikler oldu? Bu eşya bizim için değerli midir? Onu bizim için değerli yapan özellikleri nelerdir?

**YENİ MEZARLIK, REŞAT BEY VE SUYOLU MEZARLIĞI GEZİSİ SONRASI
ÖĞRENCİLERE YÖNELİK GÖRÜŞME SORULARI**

1. Daha önce bir mezarlık gezisinde bulundunuz mu?
2. Mezarlıkları gezmek size neler kazandırır?
3. Sosyal Bilgiler dersinde daha önce geziye katıldınız mı?
4. Gezdiğiniz mezar taşları arasında ilginizi çeken var mıydı? Neden?
5. Mezarlık ziyaretinde nelere dikkat etmek gerekir? Niçin?
6. Sosyal Bilgiler dersinde mezarlık ziyaretinde bulunmak size neler kazandırdı? Niçin?
7. Bir kez daha mezarlık gezisinde bulunmak ister misiniz? Neden?
8. Daha önce mezarlıklarla ilgili olan görüşlerinizde gezi sonrası değişiklikler oldu mu? Eğer olduysa bunlar nelerdir?
9. Yapılan gezide görmüş olduğunuz eksiklikler var mı? Varsa önerileriniz nelerdir?
10. İnsanlar neden mezar taşı yaptırtıyor olabilir?
11. Gezilen mezarlıkları bakımı ve çevre düzenlemesinin olumluluğuyla sıralarsanız nasıl bir dizilimde bulunursunuz?
12. Sizden sonra da böyle bir gezi yapıldığında gidecek olanlara gitmelerini önerir misiniz? Neden?
13. Mezarlık gezisi ne zaman ve niçin yapılır? Mezarlık gezisinde neler yapılır?
14. Mezar taşlarındaki yazılar arasında ilginizi çeken var mıydı? Niçin?
15. Mezarlık gezisi sonrası hangi duyguları hissettiniz?

Ek 8: İstiklal Madalyalı Akhisarlı Kuvay-i Milliyeciler Listesi

- 1295 / 1879 Akhisar doğumlu Aslan oğlu Musa.
- 1303 / 1887 Akhisar doğumlu Osman oğlu Mustafa Sabri.
- 1305 / 1889 Süleymanlı Kasabası doğumlu Şevki.
- 1308 / 1892 Akhisar doğumlu Atçı İbrahim.
- 1309 / 1893 Saruhanlı doğumlu Ramazan oğlu Fehmi.
- 1310 / 1894 Manisa doğumlu Mehmet oğlu Ramazan Hayri.
- 1310 / 1894 Bekirler Köyü doğumlu Mehmet Can.
- 1310 / 1894 Kayapınar doğumlu Hakkı oğlu Mustafa.
- 1311 / 1895 Akhisar doğumlu İbrahim oğlu Mehmet.
- 1311 / 1895 Sazoba Köyü doğumlu Türkoğullarından Ahmet.
- 1311 / 1895 Taşkuyucak Köyü doğumlu Ertürklerin Mehmet.
- 1311 / 1895 Gördes doğumlu Mehmet oğlu Hüsnü.
- 1312 / 1896 Kapaklı Köyü doğumlu Hüseyin oğlu Ahmet.
- 1312 / 1896 Akhisar doğumlu Mehmet oğlu Abdurrahman.
- 1312 / 1896 Kratova doğumlu Elmas oğlu Ali.
- 1312 / 1896 Gölarmara doğumlu Osmanoğullarından Hayri.
- 1313 / 1897 Akhisar doğumlu Helvacı Mustafa.
- 1313 / 1897 Süleymanlı Kasabası doğumlu Atçı Yusuf.
- 1314 / 1898 Ballica Kasabası doğumlu Ali Şahin.
- 1314 / 1898 Kırcaali doğumlu Hasan Ali oğlu Selahattin.
- 1315 / 1899 Akhisar doğumlu Emin oğlu Nuri.
- 1315 / 1899 Akhisar doğumlu Hamit oğlu Sait.
- 1315 / 1899 Akhisar doğumlu Mustafa oğlu Süleyman.
- 1315 / 1899 Çobanhasan Köyü doğumlu Kılıç İsmail.

- 1315 / 1899 Ankara doğumlu Nabi oğlu Şevki.
- 1315 / 1899 Drama doğumlu Haşim oğlu Rasim.
- 1315 / 1899 Sindelli Kōyü doğumlu Mustafa ođlu Sūleyman.
- 1317 / 1901 Akhisar doğumlu Hacı Abdi Oğullarından Mustafa.
- 1317 / 1901 Akhisar doğumlu icioğlu Hasan.
- 1317 / 1901 Akhisar doğumlu Cengizlerin Ali.
- 1317 / 1901 Erzurum doğumlu İzzet ođlu Hūseyin.
- 1319 / 1903 Akhisar doğumlu Kemerlioğullarından Fahrettin.
- 1319 / 1903 Akhisar doğumlu Acarođlu Hūseyin Ali.
- 1319 / 1903 Akhisar doğumlu Helvacı Buruk Hūseyin.

Ek 9: “Türk Tarihinde Yolculuk” Ünitesi Kazanımları

- 1.** Türkiye Selçukluları döneminde Türklerin siyasal mücadeleleri ve kültürel faaliyetlerinin Anadolu'nun Türkleşme sürecine katkılarını değerlendirir.
- 2.** Kanıtlara dayanarak Osmanlı Devleti'nin siyasi güç olarak ortaya çıkışını etkileyen faktörleri açıklar.
- 3.** Osmanlı Devleti'nin fetih ve mücadelelerini, Osmanlı'da ticaretin ve denizlerin önemi açısından değerlendirir.
- 4.** Osmanlı toplumunda hoşgörü ve birlikte yaşama fikrinin önemine dayalı kanıtlar gösterir.
- 5.** Şehir incelemesi yoluyla, Türk kültür, sanat ve estetik anlayışındaki değişim ve sürekliliğe ilişkin kanıtlar gösterir
- 6.** Osmanlı- Avrupa ilişkileri çerçevesinde kültür, sanat ve estetik anlayışındaki etkileşimi fark eder.
- 7.** Seyahatnamelerden hareketle Türk kültürüne ait unsurları örneklendirir.
- 8.** Osmanlı Devleti'nde ıslahat hareketleri sonucu ortaya çıkan kurumlardan hareketle toplumsal ve ekonomik değişim hakkında çıkarımlarda bulunur.

Ek 10: İzinler

T.C.
MANİSA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

18 Ocak 2013

Sayı : 46949512 - 605.01- 1558
Konu : Mustafa Alper ÇETİN'in
Araştırma İzni

CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE (Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi: Celal Bayar Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 04.01.2013 tarih ve 206 sayılı yazısı.

İlgi yazınıza ekli Yüksek Lisans anket örneklerinin İlimiz Akhisar İlçesi Misak-i Milli Ali Şefik Ortaokulu'nda 2012-2013 öğretim yılı içerisinde eğitim öğretimi aksatmadan uygulanması izni ile ilgili Müdürlük Makamından alınan 16/01/2013 tarih ve 1577 sayılı onay ile araştırma değerlendirme formu, anket örnekleri ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve araştırmanın tamamlanmasından itibaren en geç iki hafta içerisinde araştırma sonucunu içeren bir kitap ve iki adet CD' nin Müdürlüğümüz Strateji Bürosuna teslim edilmesini rica ederim.

Turgay ERGİN
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLER :

- 1 - Onay
- 2 - Araştırma Değerlendirme Formu
- 3 - Anket Örnekleri (9 Adet)

T.C.
MANİSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.0.45.20.02-605.01- 1577
Konu : Mustafa Alper ÇETİN'in
Araştırma İzni

16 Ocak 2013

MÜDÜRLÜK MAKAMINA

- İlgi : a) MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 07/03/2012 tarih ve 3616 sayılı 2012 / 13 No'lu genelgesi.
b) Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünün 04/01/2012 tarih ve 2060 sayılı yazısı.

Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans öğrencisi Mustafa Alper ÇETİN'in "7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabında Türk Tarihine Yolculuk Ünitesi İşlenirken Mezarlık ve Şehitlik Ziyaretlerinin Tarih Bilgisi ve Bilincinin Oluşumunda ve Öğrencinin Akademik Başarısındaki Etkisi (Akhisar Örneği)" konulu tezinin uygulama çalışması kapsamında, İlimiz Akhisar İlçesi Misak-ı Milli Ali Şefik Ortaokulu'nda uygulamak istediği belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeklerin İlimiz Akhisar İlçesi Misak-ı Milli Ali Şefik Ortaokulu'nda, 2012-2013 öğretim yılı içerisinde, eğitim öğretimi aksatmadan uygulanması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınızı arz ederim.

Resat PALAZ
Şube Müdürü

OLUR

.../01/2013

Mustafa ALTINSOY
Millî Eğitim Müdürü

EK : Araştırma Değerlendirme Formu (1 Sayfa)

T.C.
MANİSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

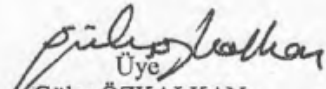
ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	Mustafa Alper ÇETİN
Kurumu / Üniversitesi	Celal Bayar Üni. Sosyal Bilimler Ents.
Araştırma yapılacak iller	Manisa / Akhisar İlçesi
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Manisa İl Akhisar ilçesinde Eğitim veren Misaki Milli Ali Şefik Ortaokulunda eğitim gören 7. Sınıf öğrencileri
Araştırmanın konusu	7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabında Türk Tarihine Yolculuk Ünitesi İşlenirken Mezarlık ve Şehitlik Ziyaretlerinin Tarih Bilginsi ve Bilincinin Oluşumunda ve Öğrencinin Akademik Başarısındaki Etkisi
Üniversite / Kurum onayı	Var.
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	Anket
Veri toplama araçları	Veri toplama aracı olarak 6'lı likert ölçeğinden oluşan anket çalışması uygulanarak elde edilen veriler tez çalışmasında kullanılacaktır.
Görüş istenilecek Birim/Birimler	-----
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
<p>İlgi: Millî Eğitim Bakanlığı'nın 07/03/2012 tarihli ve 3616 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi</p> <p>Genelgenin ilgili maddeleri gereğince yapılan incelemede, araştırma başvurusu olması gereken nitelikler açısından incelenmiş olup, araştırmanın 2012-2013 öğretim yılında eğitim öğretimi aksatmayacak şekilde yapılmasına oybirliği ile karar verilmiştir.</p>	
Komisyon kararı	Oybirliği ile alınmıştır.
Muhalif üyenin Adı ve Soyadı:	Gerekçesi; -----

KOMİSYON

11/01/2013

Komisyon Başkanı
Reşat PALAZ
Şube Müdürü


Özden KABAK
Öğretmen


Üye
Güler ÖZKALKAN
Öğretmen



T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Dairesi Başkanlığı

Sayı : 68381133-044-10-206
Konu : Uygulama izni

04/01/2013

MANİSA VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)
MANİSA

İlgi: Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsünün 02.01.2013 tarihli ve B.30.2.CBÜ.0.E1.00.00-500/6 sayılı yazısı.

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Mustafa Alper Çetin'in, "7.Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabında Türk Tarihine Yolculuk Ünitesi İşlenirken Mezarlık ve Şehitlik Ziyaretlerinin Tarih Bilgisi ve Bilincinin Oluşumunda ve Öğrencinin Akademik Başarısındaki Etkisi.(Akhisar Örneği)" konulu tezinin uygulama çalışmalarını, Müdürlüğünüze bağlı Manisa ili Akhisar ilçesi Misakı Milli Ali Şefik Ortaokulunda yapabilmesi için gerekli iznin verilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

838
10 Sayfa

Millî Eğitim M.
07 Ocak 2013
Yeli Y.

Prof.Dr.Erdoğan ÖZKAYA
Rektör Yardımcısı

EK: İlgili yazı ve ekleri (10 sayfa)



T.C.
CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

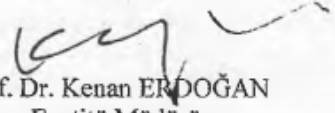
Sayı: B.30.2.CBÜ.0.E1.00.00-500 /6
Konu: Uygulama İzni Hk.

Tarih: 02/01/2013

CELAL BAYAR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ'NE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına)

İLGİ: 21.11.2012 tarih ve 300-151 sayılı İlköğretim Anabilim Dalı Başkanlığının Yazısı.

Mustafa Alper ÇETİN, Enstitümüzde İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Yüksek Lisans Programında 3111060202 nolu kayıtlı öğrencimizdir. Söz konusu öğrenci "7. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitabında Türk Tarihine Yolculuk Ünitesi İşlenirken Mezarlık ve Şehitlik Ziyaretlerinin Tarih Bilgisi ve Bilincinin oluşumunda ve Öğrencinin Akademik Başarısındaki Etkisi. (Akhisar Örneği) " adlı tez çalışmasında veri toplamak amacıyla Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Manisa ili Akhisar İlçesi Misakı Milli Ali Şefik Ortaokulunda uygulama yapmak istemektedir. Gerekli iznin alınması için, Bilgilerinizi rica ederim.


Prof. Dr. Kenan ERDOĞAN
Enstitü Müdürü

Eki: Anket (9 Sayfa)

Adres Bilgisi: Bilgi Erişim Binası Giriş Kat, Muradiye Yerleşkesi, MANİSA
Telefon: (0236) 201 27 59 Faks: (0236) 233 09 49
e-posta: sbe@bayar.edu.tr Elektronik Ağ: <http://www.bayar.edu.tr/~sosyal/>

T.C.
AKHISAR KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.45.02.01.060/3280
Konu : Gezi.

27/03/2013

İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi: Misak-ı Milli Ali Şefik İlköğretim Okulu Md.nün 26/03/2013 tarih ve 225 sayılı yazısı.

İlçemiz Misak-ı Milli Ali Şefik İlköğretim Okulu Müdürlüğü, Okullarında yüksek lisans yapan Bakır Atatürk Hilmi Bakırlı İlköğretim Okulu Müdür Yardımcısı Mustafa Alper ÇETİN' in 7D ve 7F sınıfları ile 30/03/2013 Cumartesi günü 10.00-14.00 saatleri arasında Yeni mezarlık, Reşatbey, Su yolu Mezarlığında bulunan şehitlikleri ve Akhisar Müzesine gezi düzenlemek istediklerini ilgi sayılı yazı ile Müdürlüğümüze bildirilmiş olup, gezinin yapılacağı yer, tarih, saat ve gidiş-dönüş güzergahı belirtilen gezinin yapılması, Müdürlüğümüzce uygundur.

Makamımızca da uygun görüldüğü takdirde Olur' larımıza arz ederim.

Sabanattin ÇAKMAK
Şube Müdürü

OLUR.
27/03/2013
d. mermer
Stileyman MERMER
Müdür

T.C.
AKHISAR KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.45.41.09.00.821.04/3310
Konu : Gezi

27/03/2013

AKHISAR MISAK-I MİLLİ ALİ ŞEFİK İLKÖĞRETİM OKULU MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 26/03/2013 tarih ve 225 sayılı yazınız.

30/03/2013 tarihinde Yeni Mezarlık, Reşatbey ve Su yolu Mezarlığında bulunan Şehitliklere ve Akhisar Müzesine yapacağınız gezi ile ilgili Kaymakamlık Makamından alınan 27/03/2013 tarih ve 3280 sayılı onay ilişikte gönderilmiştir.

Müdürlüğümüze gönderilen listede herhangi bir değişiklik yapılmayacak, araçlara kapasitesi kadar yolcu alınacak, Onaydan sonra listelere ilave yapılmayacaktır. Araç gezi planına ve zamanlamasına mutlaka riayet edilecektir.

Aksi takdirde tüm sorumluluk okul/ kurum Müdürünün olacaktır. Gezi raporunun da gezi bitiminden en geç 5 (beş) gün sonra Müdürlüğümüze gönderilmesi hususunda;

Bilgilerinize ve gereğini rica ederim.

Sabanattin ÇAKMAK
Müdür a.
Şube Müdürü

EKLER:
1-Onay (1 adet)

AKHİSAR KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı :74586161.330 / 3393
Konu :Araba Tahsisi

29/03/2013

AKHİSAR BELEDİYE BAŞKANLIĞINA
(Ulaştırma Hizmetleri Müdürlüğüne)

İlçemiz M.M. Ali Şefik İlköğretim Okulu öğrencileri 30/03/2013 tarihinde İlçemiz içerisinde gezi yapacaklarından belirtilen tarihte, saat 09.30'da Okul önünden hareket edecek şekilde 20 kişilik araba tahsis edilmesi hususunda;

Gereğini rica ederim.

Kamil KÖTEN
Kaymakam

OKUL GEZİ PLANI

OKULUN ADI	MİSAK-I MİLLİ ALİ ŞEFİK ORTA OKULU
GEZİNİN KONUSU	MEZARLIK ,ŞEHİTLİK VE MÜZE ZİYARETLERİ
GİDİLECEĞİ YER	YENİ MEZARLIK,REŞAT BEY VE SU YOLU MEZARLIKLARI VE MÜZE
TARİH VE SAATİ	30/03/2013 CUMARTESİ 10:00-14:00
SINIFI - SABAHÇI/ÖĞLENCİ OLDUĞU	7/D VE 7/F SABAHÇI
EĞİTİM ÖĞRETİMİ AKSATIYORSA TELAFİ SAATİ	AKSATMIYOR
ÖĞRENCİ SAYISI	13
SORUMLU YÖNETİCİLER (1/40)	1
SORUMLU ÖĞRETMENLER (3/40)	ÇAĞRI İSPİR,MUHARREM KAHRAMAN,MUSTAFA ALPER ÇETİN
ARAÇ PLAKA NO	Belediye tarafından temin edilecek,

GEZİYE KATILACAK ÖĞRENCİ LİSTESİ

SIRA NO	ADI SOYADI	OKUL NO
1	BÜŞRA BALCI	54
2	EDA ÖNKAL	1331
3	RUMEYSA HOŞDAĞ	346
4	İREM NUR AYDIN	1716
5	CEVRİYE ÖZAYDIN	1521
6	EBRAR ARIKAN	1382
7	BUSE ŞENKARAGÖZ	1215
8	BERKAY İNALHAN	358
9	TOLGA ÖDÜL	1274
10	BERTUĞ BAYINDIR	1219
11	OZAN OLUT	1277
12	ÖZNUR GÖRGÜÇ	1336
13	FATMASU MORAL	1339

Yüksek Lisans Öğrencisi,
Mustafa Alper ÇETİN



VELİ İZİN BELGESİ

Velisi bulunduğum sınıfı nolu öğrencinin planlanan 30/03/2013 tarihi Cumartesi günü, Suyolu Mezarlığı, Yeni Mezarlığı, Reşatbey Mezarlığında bulunan Şehitliklerin ziyaretine ve Akhisar Müzesi' ndeki eserlerin incelenmesi faaliyetlerine katılmasında herhangi bir sakınca görmediğimi bildiririm.

Veli
Adı Soyadı

Adres :

Tel :

Ek 11: Özgeçmiş

Mustafa Alper ÇETİN

Celal Bayar Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

İlköğretim Anabilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi

EĞİTİM

(2003/2007) Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü

(1998/2002) Susurluk Anadolu Lisesi T&M Bölümü

(1995/1998) Susurluk Ortaokulu

(1990/1995) Beş Eylül İlkokulu

ÇALIŞTIĞI KURUMLAR

VAN/Özalp/Şemsettin İlköğretim Okulu (Müdür Y. Öğretmen)

İSTANBUL/Gaziosmanpaşa/Şehit Öğretmen Mustafa Gümüş İlköğretim Okulu

(Sınıf Öğretmeni)

MANİSA/Kırkağaç/Karakurt 75.Yıl İlköğretim Okulu (Sınıf Öğretmeni)

MANİSA/ Kırkağaç/ Bakır Atatürk-Hilmi Bakırlı İlköğretim Okulu (Müdür Y.)